

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 31. toukokuuta 2022
(OR. en)

9598/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0167 (COD)

JAI 768
COPEN 212
DROIPEN 72
CODEC 799

EHDOTUS

Lähettiläs:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	25. toukokuuta 2022
Vastaanottaja:	Neuvoston pääsihteeristö
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 245 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI varojen takaisinmaksusta ja menetetyksi tuomitsemisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 245 final.

Liite: COM(2022) 245 final

Bryssel 25.5.2022
COM(2022) 245 final

2022/0167 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta

{SEC(2022) 245 final} - {SWD(2022) 245 final} - {SWD(2022) 246 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

- **Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet**

Järjestäytynyt rikollisuus on yksi suurimmista Euroopan unionin turvallisuuteen kohdistuvista uhkista. Järjestäytyneen rikollisuuden kansainvälinen ulottuvuus, sen järjestelmällinen väkivallan ja korruption käyttö ja ennennäkemätön taloudellinen soluttautuminen tulivat esiin vuosina 2020–2021 toteutetuissa EncroChat-, Sky ECC- ja ANOM¹-operaatioissa. Jäsenvaltioiden sekä Europolin ja Eurojustin käynnistämien jatkotutkimusten (pelkästään EncroChatilta yli 2 500 tutkimusta) perusteella kansalliset viranomaiset ovat tehneet yli 10 000 pidätystä, ottaneet haltuun lähes 250 tonnia huumausaineita ja takavarikoineet yli 600 miljoonaa euroa käteisvaroja ja muuta omaisuutta, mukaan lukien satoja ajoneuvoja, aluksia, ilma-aluksia ja ylellisyystuotteita.

Rikollisjärjestöt pesevät pitkälle kehitettyjä keinoja käyttämällä suuria tulojaan, joiden arvioidaan olevan vähintään 139 miljardia euroa vuodessa². Kuten järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevassa EU:n strategiassa (2021–2025)² korostetaan, on olennaisen tärkeää riistää rikollisilta nämä laittomat voitot, jotta rikollisryhmien toimintaa voidaan häiritä ja niiden soluttautuminen lailliseen talouteen voidaan estää. Koska järjestäytyneen rikollisuuden tärkein motiivi on taloudellinen hyöty, varojen takaisinhankinta on erittäin tehokas keino ehkäistä rikollista toimintaa. Varmistaakseen, että rikollisuus ei kannata, komissio ilmoitti järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevassa EU:n strategiassa aikovansa tiukentaa varojen takaisinhankintaa ja menetetyksi tuomitsemista koskevia sääntöjä ottaen huomioon komission vuoden 2020 kertomuksen ”Varojen takaisinhankinta ja menetetyksi tuomitseminen: takeet sille, että rikos ei kannata”³.

Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevassa neuvoston päätöksessä vuodelta 2007⁴ edellytetään, että jäsenvaltiot perustavat varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja helpottamaan rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämistä ja tunnistamista, ja siinä vahvistetaan vähimmäisvaatimukset rajat ylittävän yhteistyön helpottamiseksi. Vuonna 2014 annetussa menetetyksi tuomitsemista koskevassa direktiivissä⁵, jolla osittain korvattiin aiempia säädöksiä, vahvistetaan vähimmäissäännöt rikoksella saatujen varojen

¹ Europol, ”[Dismantling of an encrypted network sends shockwaves through organised crime groups across Europe](#)”, 2.7.2020; ”[New major interventions to block encrypted communications of criminal networks](#)”, 10.3.2021; ”[800 criminal arrested in biggest ever law enforcement operation against encrypted communication](#)”, 8.6.2021.

² Komission tiedonanto ”Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva EU:n strategia vuosiksi 2021–2025” (COM(2021) 170, 14.4.2021).

³ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Varojen takaisinhankinta ja menetetyksi tuomitseminen: takeet sille, että rikos ei kannata” (COM(2020) 217, 2.6.2020).

⁴ Neuvoston päätös 2007/845/YOS, tehty 6 päivänä joulukuuta 2007, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien jäsenvaltioiden toimistojen yhteistyöstä rikoksen tuottaman hyödyn tai muun rikokseen liittyvän omaisuuden jäljittämisessä ja tunnistamisessa, EUVL L 332, 18.12.2007, s. 103.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikoksentekevälaineiden ja rikoshyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa, EUVL L 127, 29.4.2014, s. 39.

jäädäytämiseksi, hallinnoinnille ja menetetyksi tuomitsemiseksi. Tästä huolimatta jäsenvaltioiden varojen takaisinmaksujärjestelmillä ei ole riittäviä valmiuksia puuttua tehokkaasti rikollisjärjestöjen monimutkaisiin toimintatapoihin. Kansallisilla viranomaisilla on rajalliset valmiudet jäljittää, tunnistaa ja jäädäyttää varoja nopeasti, ja jäädäytettyjen varojen tehottoman hallinnoinnin takia ne menettävät arvoaan ennen kuin niiden menetetyksi tuomitsemisesta tehdään päätös, eivätkä olemassa olevat menetetyksi tuomitsemiseen tarkoitetut välineet kata kaikkia suuria tuloja tuottavia rikollismarkkinoita eivätkä puutu rikollisjärjestöjen monimutkaisiin rakenteisiin ja menetelmiin. EU:n toimielimet ovat jo pitkään tunnustaneet tarpeen vahvistaa varojen takaisinmaksuun tarkoitettua EU:n järjestelmää. Neuvosto kehotti kesäkuussa 2020 komissiota harkitsemaan jäädäytetyn omaisuuden hallinnointia koskevan oikeudellisen kehyksen vahvistamista ja lisävaltuuksien myöntämistä varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille, esimerkiksi varojen kiireellisen jäädäytämisen mahdollistamiseksi, ja pääsyn myöntämistä julkisiin rekistereihin⁶. Euroopan parlamentti on kehottanut tiukentamaan varojen takaisinmaksua koskevia sääntöjä⁷. Nämä kehotukset täydentävät molempien lainsäätäjien aiempaa pyyntöä analysoida rikollisesta toiminnasta peräisin olevan omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevien uusien yhteisten sääntöjen käyttöönoton toteutettavuutta, myös vaikka tuomiota ei olisi annettu⁸.

Sen vuoksi varojen takaisinmaksua ja menetetyksi tuomitsemista koskevalla ehdotetulla direktiivillä vahvistetaan toimivaltaisten viranomaisten valmiuksia tunnistaa, jäädäyttää ja hallinnoida omaisuutta sekä vahvistetaan ja laajennetaan menetetyksi tuomitsemista koskevia valmiuksia niin, että ne kattavat kaiken järjestäytyneiden rikollisryhmien harjoittaman rikollisen toiminnan, mikä mahdollistaa kaikkien kyseisten varojen menetetyksi tuomitsemisen. Direktiivillä parannetaan myös kaikkien varojen takaisinmaksuun osallistuvien viranomaisten välistä yhteistyötä ja edistetään strategisempaa lähestymistapaa varojen takaisinmaksuun, kun nämä viranomaiset sitoutuvat voimakkaammin yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen tällä alalla.

Lisäksi Euroopan unioni on ottanut vastauksena Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäykseen käyttöön Venäjään ja Valko-Venäjään kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä. Nämä toimenpiteet perustuvat alun perin maaliskuussa 2014 Krimin ja Sevastopolin laittoman Venäjään liittämisen johdosta käyttöön otettuihin rajoittaviin toimenpiteisiin ja laajentavat niitä. Näihin toimenpiteisiin, jotka on hyväksytty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 29 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 215 artiklan nojalla, sisältyy alakohtaisia toimenpiteitä ja yksilöllisiä toimenpiteitä varojen jäädäytämisen ja pääsyä koskevien rajoitusten sekä säännösten kiertämistä koskevien sellaisten lausekkeiden muodossa, joilla kielletään tietoinen

⁶ Neuvoston päätelmät talousrikostutkinnan tehostamisesta vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi, neuvoston asiakirja 8927/20, 17.6.2020.

⁷ Euroopan parlamentin päätöslauselma 15. joulukuuta 2021 järjestäytyneen rikollisuuden vaikutuksesta EU:n omiin varoihin ja EU:n varojen väärinkäyttöön keskittyen erityisesti yhteistyöhön perustuvaan hallinnointiin tarkastusten ja valvonnan näkökulmasta, P9_TA(2021)0501, (2020/2221(INI)).

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston lausuma komission suorittamasta analyysistä, neuvoston asiakirja 7329/1/14/REV 1 ADD 1.

ja tarkoituksellinen osallistuminen toimenpiteiden kiertämiseen tähtääviin toimiin. Toimenpiteisiin sisältyy myös muita velvollisuuksia, erityisesti unionin rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimista raportointi. Tällaisten toimenpiteiden rikkomista koskevan riskin torjumiseksi komissio hyväksyi 25. toukokuuta 2022 ehdotuksen neuvoston päätökseksi unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisen lisäämisestä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rikollisuuden aloihin⁹ yhdessä unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisesta määrättäviä rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevan direktiivin antamiseen liittyvän tiedonannon¹⁰ kanssa, jotta rajoittavia toimenpiteitä koskevan unionin lainsäädännön rikkominen (unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkominen) voidaan määritellä erityisen vakavaksi rikokseksi, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Tiedonannossa esitetään myös rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä tällä rikollisuuden alalla koskevan direktiiviehdotuksen mahdollinen sisältö. Direktiiviehdotus voidaan antaa, jos neuvosto hyväksyy tämän ehdotuksen neuvoston päätökseksi saatuaan Euroopan parlamentin hyväksynnän, ja sillä laajennetaan siten niiden rikollisuuden alojen luetteloa, joiden osalta unioni voi säätää rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä. Tämän vuoksi ehdotettua direktiiviä, joka sisältää varojen jäljittämistä ja tunnistamista sekä omaisuuden hallinnointia koskevien sääntöjen lisäksi myös jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat säännöt, olisi sovellettava myös unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen, jos tällainen toiminta on määriteltä rikos.

Jotta voidaan lisäksi helpottaa unionin rajoittavien toimenpiteiden tehokasta täytäntöönpanoa kaikissa jäsenvaltioissa, ehdotetussa direktiivissä vahvistetaan säännökset, joilla mahdollistetaan tällaisten toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden tai yhteisöjen omistaman tai määräysvallassa olevan omaisuuden nopea jäljittäminen ja hallinnointi myös tekemällä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten paljastamiseksi, ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Tämä ehdotus on osa järjestäytyneen rikollisuuden, korruption ja rahanpesun maailmanlaajuista torjuntaa. Sillä pannaan täytäntöön järjestäytynyttä rikollisuutta koskeva Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (UNTOC) ja sen pöytäkirjat¹¹ sekä korruption vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (UNCAC)¹²; Euroopan neuvoston Varsovan yleissopimus¹³ sekä rahanpesuvastaisen toimintaryhmän (FATF) suositus 4, joissa

⁹ Lisätään viitenumero

¹⁰ Lisätään viitenumero

¹¹ Kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus, pöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan, ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta; pöytäkirja maitse, meritse ja ilmateitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä, yleiskokouksen 15. marraskuuta 2000 antama päätöslauselma 55/25; sekä pöytäkirja ampuma-aseiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumisesta, yleiskokouksen 31. toukokuuta 2001 antama päätöslauselma 55/255.

¹² Korruption vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus, yleiskokouksen 1. lokakuuta 2003 antama päätöslauselma 58/43.

¹³ Rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista sekä terrorismin rahoittamista koskeva Euroopan neuvoston yleissopimus (CETS nro 198).

kaikissa kannustetaan sopimuksen osapuolina olevia maita hyväksymään toimenpiteitä, joiden avulla niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat jäädättää rikoshyödyn ja rikoksentekovälineet ja tuomita ne menetetyiksi.

Se on myös osa EU:n tasolla toteutettavia laajempia toimia vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Näin ollen sillä täydennetään joukkoa säädöksiä, joilla yhdenmukaistetaan rikolliseen toimintaan liittyvien rikosten ja seuraamusten määritelmät, sekä muita välineitä, joilla pyritään ehkäisemään tai torjumaan laitonta toimintaa, kuten väärentämistä, kulttuuriesineiden laitonta kauppaa, verorikoksia ja hallinnollisten asiakirjojen väärentämistä.

Toisaalta tämä ehdotus on yhdenmukainen EU:n turvallisuuspolitiikan kanssa ja edistää sen tehokasta täytäntöönpanoa. EU:n turvallisuuspolitiikka koostuu ei-lainsäädännöllisistä ja lainsäädännöllisistä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tarjota lainvalvonta- ja oikeusviranomaisille välineet monenlaisen rikollisen toiminnan ehkäisemiseen ja torjumiseen ja varmistaa korkea turvallisuustaso Euroopan unionissa erityisesti rajat ylittävän yhteistyön avulla. Tähän sisältyy erityisesti asetus (EU) 2018/1805¹⁴, jolla helpotetaan jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista kaikkialla EU:ssa.

Samalla ehdotus edistää oikeudellista kehystä, jossa vahvistetaan unionin rajoittavat toimenpiteet, ja on yhdenmukainen sen kanssa. Tällä oikeudellisella kehyksellä pyritään varmistamaan toimenpiteiden kattava täytäntöönpano kaikkialla unionissa, ja siinä edellytetään, että jäsenvaltiot laativat asiaankuuluvien säännösten rikkomiseen sovellettavia seuraamuksia koskevat säännöt.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Direktiivi perustuu SEUT-sopimuksen 82 artiklan 2 kohtaan, 83 artiklan 1 ja 2 kohtaan sekä 87 artiklan 2 kohtaan.

Jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat toimenpiteet kuuluvat SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Kyseisen kohdan nojalla voidaan vahvistaa seuraamusten määrittelyä koskevat vähimmäissäännöt kyseisessä artikkelissa luetelluille rikoksille erityisen vakavan rikollisuuden alalla, joka on rajat ylittävää. Näiden toimenpiteiden soveltamisala laajennetaan koskemaan rikollisjärjestöjen puitteissa tehtyjä rikoksia, sillä järjestäytynyt rikollisuus katsotaan SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi ”EU-rikokseksi”. Tähän sisältyisi myös EU:n tasolla yhdenmukaistettujen unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkominen. Sellaisten rikosten sisällyttäminen, jotka on

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1805, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta, EUVL L 303, 28.11.2018, s. 1.

joko yhdenmukaistettu EU:n tasolla tai joihin liittyvä politiikan ala on yhdenmukaistettu EU:n tasolla, on myös perusteltua. Jäädettämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat ehdotetut toimenpiteet ovat nimittäin olennaisen tärkeitä, jotta voidaan varmistaa unionin politiikan tehokas täytäntöönpano alalla, jolla on toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä ja joka näin ollen kuuluu SEUT-sopimuksen 83 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan. Toimenpiteet, joilla pyritään parantamaan jäädettetyn tai menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnointia, ovat tarpeen jäädettämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien toimenpiteiden tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi, ja ne ovat SEUT-sopimuksen 83 artiklan soveltamisalaan kuuluvia lisävaatimuksia. Tämä koskee myös säännöksiä, joilla pyritään laatimaan kattavampi varojen takaisinhankintaa koskeva strategia yhdessä kansallisten viranomaisien välisten yhteistyömekanismien kanssa, sekä säännöksiä, joilla pyritään varmistamaan, että toimivaltaisilla viranomaisilla on tehtäviensä hoitamiseen tarvittavat resurssit.

Lisäksi toimenpiteet, jotka koskevat varojen jäljittämistä ja tunnistamista tai varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen ja varallisuudenhoitotoimistojen sekä muiden jäsenvaltioiden vastaavien elinten välistä yhteistyötä, edistävät myös tehokasta rajat ylittävää yhteistyötä rikosten ehkäisemisessä, paljastamisessa ja tutkimisessa. Ne kuuluvat sellaisenaan SEUT-sopimuksen 87 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.

Koska SEUT-sopimuksen 87 artiklan soveltamisalaa ei ole rajoitettu katettujen rikosten osalta, edellä mainittuja toimenpiteitä sovelletaan myös unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisiin, jos tällainen rikkominen muodostaa kansallisessa lainsäädännössä määritellyn rikoksen, siltä osin kuin ne helpottavat unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisen ehkäisemistä ja paljastamista.

Lisäksi tässä direktiivissä säädetyt menettelytakeet sekä uhreille maksettavien korvausten varmistamista koskeva säännös kuuluvat SEUT-sopimuksen 82 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Jäsenvaltioiden yksittäiset toimet järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi eivät riitä puuttumaan järjestäytyneiden rikollisryhmien rajat ylittävään luonteeseen, sillä 70 prosenttia EU:ssa toimivista rikollisryhmistä toimii yli kolmessa jäsenvaltiossa¹⁵ ja piilottaa ja sijoittaa uudelleen rikollisesta toiminnasta peräisin olevia varoja EU:n sisämarkkinoilla. Rikollisryhmät käyttävät monimutkaista pankkitilien verkostoa ja peiteyhtiöitä eri lainkäyttöalueilla peittääkseen jäljitysketjun ja piilottaakseen varojen lähteen ja omistuksen, ja rikollisten kerrotaan kohdistavan toimintansa jäsenvaltioihin, joissa varojen takaisinhankintaan tarkoitettut järjestelmät ovat heikompia¹⁶.

¹⁵ Europol, European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment ”[A Corrupting Influence: The infiltration and undermining of Europe’s economy and society by organised crime](#)”, (2021).

¹⁶ Eurojustin asiantuntijoiden kanssa kesäkuussa 2016 pidetty kokous, lainaus komission yksiköiden valmisteluasiakirjasta ”Impact assessment accompanying the document Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the mutual recognition of freezing and confiscation orders”, SWD(2016) 468 final.

Rikollisjärjestöjen varojen vastaiset uudet toimet kaikkialla unionissa ovat siksi ratkaisevan tärkeitä rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn tehokkaan takaisin hankinnan kannalta. Ehdotetulla direktiivillä helpotetaan rajat ylittävää yhteistyötä ja tehostetaan järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa.

- **Suhteellisuusperiaate**

SEU-sopimuksen 5 artiklan 4 kohdassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ehdotettu direktiivi rajoittuu siihen, mikä on tarpeen ja oikeasuhteista yhteisen vähimmäisvaatimuksen täytäntöön panemiseksi kaikkialla EU:ssa.

Ehdotuksella vahvistetaan valmiuksia ja välineitä laittomien varojen jäljittämiseksi ja tunnistamiseksi, jäädyttämiseksi, hallinnoimiseksi ja menetetyksi tuomitsemiseksi. Toimenpiteiden soveltamisala on riittävän laaja, mutta niissä keskitytään erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden harjoittamaan rikolliseen toimintaan liittyviin laittomiin varoihin. Ehdotuksessa selvennetään joitakin yleisluontoisia velvoitteita, mikä vähentää jäsenvaltioiden välisiä eroja, jotka voivat olla esteitä rajat ylittävälle yhteistyölle, ja parantaa oikeudellista selkeyttä.

Lisäksi ehdotettujen toimenpiteiden vaikutukset jäsenvaltioihin tarvittavien resurssien ja kansallisten kehysten mukauttamistarpeen muodossa jäävät pienemmiksi kuin hyödyt, jotka saadaan toimivaltaisten viranomaisten parantuneista valmiuksista jäljittää ja tunnistaa, jäädyttää ja hallinnoida laittomia varoja sekä tuomita niitä menetetyiksi.

Lisäksi yksittäiset toimenpiteet rajoittuvat siihen, mikä on tarpeen ja oikeasuhteista järjestäytyneen rikollisuuden toiminnan häirintää ja merkittävien laittomien voittojen riistämistä rikollisilta koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä tehdään esimerkiksi rajoittamalla varojen jäljittämistä koskevan tutkinnan järjestelmällinen käynnistäminen rikoksiin, joista todennäköisesti saadaan merkittävää taloudellista hyötyä. Tämä saavutetaan myös rajoittamalla menetetyksi tuomitsemista koskevia mahdollisuuksia, jos tuomiota ei ole tietystä rikoksesta, vakaviin rikoksiin, joista todennäköisesti saadaan merkittävää taloudellista hyötyä. Yleinen oikeasuhteisuus varmistetaan yhdistämällä eri toimenpiteet vahvoihin suojatoimiin.

- **Toimintavan valinta**

Ehdotus on muodoltaan direktiivi, jonka tarkoituksena on varmistaa jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien toimenpiteiden yhteiset vähimmäisvaatimukset kaikissa jäsenvaltioissa sekä vahvistaa yhteisiä valmiuksia omaisuuden jäljittämiseen, tunnistamiseen ja hallinnointiin ja helpottaa rikoshyödyn torjuntaan tähtäävää rajat ylittävää yhteistyötä. Säästöstyypin valinnalla jätetään jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa panna yhteiset toimenpiteet täytäntöön kansallisten oikeusperinteiden ja organisaatioiden mukaisesti.

Ehdotetussa direktiivissä vahvistetaan säännökset varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille, joita tällä hetkellä säännellään varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevalla neuvoston päätöksellä, sekä menetetyksi tuomitsemista koskeville näkökohdille, joista säädetään menetetyksi tuomitsemista koskevassa direktiivissä

ja rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikosentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta tehdyssä neuvoston puitepäätöksessä 2005/212/YOS. Ehdotetulla direktiivillä korvattaisiin neuvoston puitepäätös 2005/212/YOS, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskeva neuvoston päätös ja menetetyksi tuomitsemista koskeva direktiivi ja yhdistettäisiin varojen jäljittämistä ja tunnistamista, jäädyttämistä, hallinnointia sekä menetetyksi tuomitsemista koskevat yhteiset vaatimukset yhteen säädökseen. Aiemmin hajanaisten velvoitteiden yhdistäminen yhteen säädökseen varmistaisi johdonmukaisemman ja strategisemman lähestymistavan varojen takaisinhankintaan ja kaikkien asiaankuuluvien, varojen takaisinhankintajärjestelmässä toimivien toimijoiden yhteistyön.

- **Sääntelyntarkastelulautakunta**

Vaikutustenarviointi toimitettiin sääntelyntarkastelulautakunnalle 2. helmikuuta 2022. Sääntelyntarkastelulautakunta tarkisti vaikutustenarvioinnin luonnoksen kokouksessaan 2. maaliskuuta 2022 ja antoi myönteisen lausunnon ilman varaumia 4. maaliskuuta 2022.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Arvioinnissa arvioitiin, onko EU:n nykyinen varojen takaisinhankintajärjestelmä edelleen tarkoituksenmukainen, ja yksilöitiin mahdolliset puutteet, jotka voisivat haitata järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. ”Arviointi ensin” -periaatteen mukaisesti arvioinnissa arvioitiin, saavutettiinkö alun perin suunnitellut tulokset, ja yksilöitiin alat, joilla nykyisiä oikeudellisia välineitä olisi edelleen parannettava tai ajantasaistettava.

Tässä yhteydessä kahdella arvioidulla oikeudellisella välineellä, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevalla neuvoston päätöksellä ja menetetyksi tuomitsemista koskevalla direktiivillä, on osaltaan lisätty varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen välistä yhteistyötä ja lähennetty jäädyttämisen ja menetetyksi tuomitsemisen käsitteitä jäsenvaltioissa, ja ne ovat jossain määrin kasvattaneet jäädyttämisen ja menetetyksi tuomitsemisen määriä. Arvioinnissa kuitenkin todettiin, että varojen tunnistamiseen liittyy edelleen haasteita ja että rikoshyödyn menetetyksi tuomitseminen on kokonaisuudessaan liian vähäistä, jotta se voisi vaikuttaa merkittävästi järjestäytyneen rikollisuuden voittoihin. Vaikka varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevan neuvoston päätöksen ja menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin hyväksymisen jälkeen varojen takaisinhankintajärjestelmän eri näkökohtia on parannettu, ennen asiaa koskevien säädösten (ja erityisesti menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin) hyväksymistä havaitut ongelmat ovat edelleen suurelta osin olemassa, samoin kuin monet puutteet, jotka vaikuttavat jäsenvaltioiden valmiuksiin jäljittää ja tunnistaa, jäädyttää, tuomita menetetyksi ja hallinnoida laittomia varoja tehokkaasti ja vaikuttavasti.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Tätä ehdotusta laatiessaan komissio on kuullut monia eri sidosryhmiä, kuten EU:n toimielimiä ja virastoja, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja, jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisia, kansalaisjärjestöjä ja kansalaisyhteiskuntaa sekä kansainvälisiä järjestöjä.

Sidosryhmiä kuultiin eri tavoin, esimerkiksi käyttämällä alustavaa vaikutustenarviointia koskevaa palautetta, sidosryhmätapahtumia, työpajoja, kohdennettuja kuulemisia, julkista kuulemistä, vaikutustenarviointia tukevaa tutkimusta, puolistrukturoituja haastatteluja ja toimintavaihtoehtoja käsitteleviä työpajoja.

Alustava **vaikutustenarviointi** oli julkaistuna palautteen saamiseksi 9. maaliskuuta 2021 ja 6. huhtikuuta 2021 välisenä aikana. Eri sidosryhmiltä saatiin vastauksia yhteensä 13.

Kaksi **sidosryhmien työpajaa** järjestettiin varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen edustajien kanssa 25. ja 26. toukokuuta 2021 sekä menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin yhteyskomitean kanssa 1. ja 2. kesäkuuta 2021. Näiden työpajojen tavoitteena oli kerätä mielipiteitä menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin ja varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevan neuvoston päätöksen vaikuttavuudesta, tehokkuudesta, merkityksellisyydestä, johdonmukaisuudesta ja EU:n tason lisäarvosta. Näiden työpajojen jälkeen järjestettiin kohdennettuja kuulemisia osallistujien kirjallisten vastausten muodossa.

Julkinen kuuleminen järjestettiin 21. kesäkuuta – 27. syyskuuta 2021 kansalaisten ja sidosryhmien näkemysten keräämiseksi. Vastauksia saatiin peräti 50. Vastauksissa korostettiin lainvalvontaviranomaisten rajat ylittävän yhteistyön merkitystä rikoshyödyn torjunnassa ja selvitettiin rikoshyödyn tehokkaan tunnistamisen, hallinnoinnin ja menetetyksi tuomitsemisen esteitä, kuten varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen riittämättömät valtuudet ja tietojen saanti sekä menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin rajallinen soveltamisala. Lisäksi vastaajat kannattivat lainsäädäntötoimien päivittämistä tällaisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Komissio myös tilasi **tutkimuksen vaikutustenarvioinnin laatimisen tueksi**. Tutkimuksen teki ulkopuolinen konsultti maaliskuun 2021 ja joulukuun 2021 välisenä aikana. Tutkimuksen valmisteluun sisältyi asiakirjatutkimusta ja lähes 40 puolistrukturoitua sidosryhmien haastattelua. Näihin sidosryhmiin kuului muun muassa Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirasto (CEPOL), Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto (Europol), Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virasto (Eurojust), lainvalvontaviranomaisia, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja ja kansalaisjärjestöjä. Lisäksi heinäkuussa 2021 järjestettiin kohdennettuja kuulemisia varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille ja menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin yhteyskomitean jäsenille osoitettujen kirjallisten kyselyjen muodossa. Syyskuussa 2021 järjestettiin vielä neljä työpajaa, joissa kerättiin sidosryhmien näkemyksiä toimintavaihtoehtoista ja kartoitettiin toimintavaihtoehtojen mahdollisia vaikutuksia.

- **Vaikutustenarviointi**

Tämän aloitteen laatimista tukevassa vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin erilaisia toimintavaihtoehtoja, joilla voitaisiin puuttua siihen, että EU:n varojen takaisin Hankintajärjestelmällä ei ole riittäviä valmiuksia puuttua monimutkaisia toimintatapoja hyödyntäviin rikollisjärjestöihin tehokkaasti. Perusskenaario, joka ei muuttaisi nykytilannetta, lisäksi analysoitiin seuraavia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto 1 koostuu **muista kuin lainsäädännöllisistä toimenpiteistä**, joilla tuetaan toimivaltaisten viranomaisten välistä kokemusten, tietämyksen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa, jotta voidaan vahvistaa valmiuksia varojen takaisin Hankintaan ja ymmärrystä varojen takaisin Hankinnan eri vaiheista. Näitä vaihtoja tehostettaisiin edelleen kehittämällä asianmukaisia EU:n ohjeita ja tarvittaessa toimivaltaisille viranomaisille annettavaa koulutusta.

Vaihtoehdossa 2 toimenpiteet koostuisivat pääasiassa varallisuuden takaisin Hankinnasta vastaavia toimistoja koskevaan neuvoston päätökseen ja menetetyksi tuomitsemista koskevaan direktiiviin tehtävistä **kohdennetuista muutoksista**, joilla täsmennetään nykyisten yleisten vaatimusten soveltamisalaa ja vahvistetaan niiden tehokkuutta. Näihin toimenpiteisiin sisältyisi vaatimuksia, joiden mukaan jäsenvaltioiden on hyväksyttävä varojen takaisin Hankintaa koskeva kansallinen strategia ja varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on tarvittavat taidot ja resurssit. Lisäksi siihen sisältyisi toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan varallisuuden takaisin Hankinnasta vastaavien toimistojen rajat ylittävää yhteistyötä, mukaan lukien pääsy tietokantoihin ja laajennetut jäädyttämisvaltuudet.

Vaihtoehto 3 sisältäisi vaihtoehdossa 2 kaavailtujen toimenpiteiden lisäksi **yksityiskohtaisempia vaatimuksia** jäsenvaltioille kaikissa takaisin Hankintaprosessin vaiheissa. Tähän sisältyisi velvoitteita, kuten talousrikostutkinnan käynnistäminen järjestelmällisesti, sekä omaisuudenhoitoa koskevia erityisvaatimuksia, kuten takavarikointia edeltävä suunnittelu, myynti ennen päätöksen tekemistä ja erityisten varallisuudenhoitotoimistojen perustaminen. Lisäksi menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin soveltamisala laajennettaisiin kattamaan laajempi joukko rikoksia: nykyistä tuomioon perustumatonta menetetyksi tuomitsemista koskevaa säännöstä laajennettaisiin ja otettaisiin käyttöön selittämättömän varallisuuden menetetyksi tuomitsemista koskeva malli sellaisten varojen menetetyksi tuomitsemista varten, jotka eivät liity tiettyyn rikokseen.

Vaihtoehdossa 4 toimenpiteet perustuisivat vaihtoehdon 3 toimenpiteisiin, mutta säännösten soveltamisala laajennettaisiin koskemaan kaikkia rikoksia ja niihin liittyisi laajempia vaatimuksia tutkinnan aloittamiselle. Lisäksi asetettaisiin konkreettisempia ehtoja kiireellisille jäädyttämispäätöksille ja varallisuuden takaisin Hankinnasta vastaavien toimistojen väliselle tietojenvaihdolle.

Vaikutustenarvioinnissa arvioitiin näiden vaihtoehtojen taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristövaikutuksia sekä niiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja oikeasuhteisuutta, ja vaihtoehto 3 todettiin parhaaksi vaihtoehdoksi.

Vaihtoehdon 1 toimenpiteet voivat täydentää lainsäädännöllisiä muutoksia, mutta koska havaitut ongelmat johtuivat merkittävässä määrin lainsäädäntökehyksestä, ne eivät olisi riittäneet ratkaisemaan havaittuja ongelmia tehokkaasti. Myös vaihtoehdolla 2 parannettaisiin nykytilannetta vain vähäisessä määrin, sillä vähäiset lisävaatimukset nykytilanteeseen verrattuna vahvistaisivat mahdollisuuksia jäljittää ja tunnistaa varoja vain jossain määrin, eivät riittäisi varmistamaan jäädytettyjen varojen tehokasta hallinnointia eivätkä kattaisi kaikkea asiaankuuluvaa rikollista toimintaa, koska menetetyksi tuomitsemista koskevien toimenpiteiden soveltamisala olisi edelleen rajallinen.

Vaihtoehdon 3 osalta havaittiin, että varojen jäljittämistä ja tunnistamista koskevat toimenpiteet sekä toimenpiteet, joilla varmistetaan tehokkaiden varojen hallinnointimekanismien ja menetetyksi tuomitsemista koskevien mallien hyväksyminen, parantaisivat merkittävästi varojen takaisinhankintajärjestelmän tehokkuutta. Kustannuksista huolimatta näitä toimenpiteitä on pidetty tehokkaina, kun otetaan huomioon menetetyksi tuomitsemisen laadullinen kehitys, ja oikeasuhteisina suhteessa hallinnolliseen taakkaan ja jäsenvaltioiden organisatorisiin rakenteisiin puuttumiseen. Perusoikeuksien osalta todettiin, että vaihtoehdon 3 ja erityisesti uuden menetetyksi tuomitsemista koskevan mallin vaikutukset ovat tasapainossa suhteessa suoja-toimiin ja tavoiteltuun politiikkatavoitteeseen ongelman laajuuden vuoksi.

Vaihtoehdon 4 osalta odotettujen tehokkuushyötyjen odotettiin olevan vähäisiä verrattuna lisäkustannuksiin ja siihen, että jäsenvaltioiden vapauteen järjestää varojen takaisinhankintaa koskevat kansalliset järjestelyt valtioiden valintojen ja kansallisten mieltymysten mukaisesti puututaan enemmän.

Sääntelyntarkastelulautakunta antoi 4. maaliskuuta 2022 myönteisen lausunnon ilman varaumia, minkä jälkeen vaikutustenarviointia tarkistettiin toimintavaihtoehtojen esittämisen ja vertailun tehostamiseksi, niiden kustannukset, hyödyt ja vaikutukset mukaan lukien. Vaikutustenarviointia tarkistettiin edelleen, jotta siinä otettaisiin paremmin huomioon eri sidosryhmien näkemykset ja se, miten havaitut ongelmat eroavat toisistaan eri jäsenvaltioissa. Lopuksi tarkistuksessa hahmotellaan suunnitellun ehdotuksen ensimmäinen seuranta- ja arviointiohjelma.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan komission ohjelman (REFIT) mukaan kaikissa aloitteissa, joiden tavoitteena on muuttaa voimassa olevaa unionin lainsäädäntöä, olisi pyrittävä yksinkertaistamaan ja saavuttamaan asetetut politiikkatavoitteet tehokkaammin (eli vähentämällä tarpeettomia sääntelykustannuksia). Vaikutusten analysoinnin perusteella voidaan olettaa, että ehdotetussa direktiivissä säädetyt toimenpiteet aiheuttavat jäsenvaltioille rasitteen, joka jäisi hyötyjä pienemmäksi.

Siltä osin kuin ehdotetun direktiivin säännöksissä kaavaillaan strategisempaa lähestymistapaa varojen takaisinhankintaan, mahdollistetaan tehokkaampia välineitä varojen menetetyksi tuomitsemiseen ja varmistetaan, että toimivaltaisilla viranomaisilla on tarvittavat resurssit,

taidot ja valtuudet, jäsenvaltioiden varojen takaisin Hankintajärjestelmät ja rajat ylittävä yhteistyö tehostuvat huomattavasti.

Hyödyt, jotka liittyvät laittomien varojen tunnistamiseen, jäädyttämiseen ja menetetyksi tuomitsemiseen sekä niiden arvon säilyttämiseen tai jopa maksimoimiseen, ylittävät selkeästi näihin toimenpiteisiin liittyvän sääntelytaakan.

- **Perusoikeudet**

Kaikissa tähän ehdotukseen sisältyvissä toimenpiteissä kunnioitetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja perusoikeuksia ja -vapauksia, ja ne on pantava täytäntöön sen mukaisesti. Kaikissa näiden perusoikeuksien ja -vapauksien rajoituksissa on noudatettava perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan määräyksiä: niihin on sovelletaan suhteellisuusperiaatetta, jonka mukaan niiden on vastattava tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia. Rajoituksista on säädettävä lailla, perusoikeuskirjassa vahvistettujen oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen.

Ehdotettujen toimenpiteiden puuttuminen perusoikeuksiin (erityisesti omistusoikeuksiin) on perusteltua, koska rikollisilta ja erityisesti järjestäytyneiltä rikollisilta täytyy voida riistää heidän laittomia varojaan tehokkaasti, sillä nämä varat ovat sekä pääasiallinen syy tehdä rikoksia että keino jatkaa ja laajentaa rikollista toimintaa. Ehdotetut toimenpiteet rajoittuvat siihen, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Äskettäin käyttöön otettu menetetyksi tuomitsemista koskeva malli on perusteltu sen vuoksi, että varojen yhdistäminen tiettyihin rikoksiin on vaikeaa silloin, kun omistaja on mukana järjestäytyneessä rikollisuudessa, joka koostuu useista pitkän ajan kuluessa tehdyistä rikoksista. Perusoikeuksien kunnioittaminen taataan myös suojatoimilla, myös tehokkailla oikeussuojakeinoilla, jotka ovat asianomaisen henkilön käytettävissä kaikkien ehdotetun direktiivin mukaisten toimenpiteiden osalta, mukaan lukien äskettäin käyttöön otetut päätöksen tekemistä edeltävää myyntiä koskevat vaatimukset tai uusi menetetyksi tuomitsemista koskeva malli.

Tällä ehdotuksella varmistetaan myös, että direktiivin täytäntöönpanossa sovelletaan asiaa koskevia EU:n tietosuojasääntöjä.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia Euroopan unionin talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ehdotetun direktiivin täytäntöönpanoa arvioidaan kolmen vuoden kuluttua sen voimaantulosta, minkä jälkeen komissio antaa kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kertomuksessa arvioidaan, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet direktiivin

noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Komissio toimittaa viimeistään viiden vuoden kuluttua direktiivin voimaantulosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan direktiivin vaikuttavuutta ja sen tuottamaa lisäarvoa.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Tämä direktiiviehdotus jakautuu kahdeksaan lukuun:

Varojen takaisinhankintaa ja menetetyksi tuomitsemista koskevat yleiset säännökset (I luvun 1–3 artikla).

Direktiivin 1 artiklassa esitetään kohde, joka on omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista, jäädyttämistä, menetetyksi tuomitsemista ja hallinnointia rikosasioissa koskevien vähimmäissääntöjen vahvistaminen sekä unionin rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanon helpottaminen tarvittaessa tällaisten toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

Direktiivin 2 artiklassa määritellään soveltamisala luettelemalla rikokset, joihin tässä direktiivissä vahvistettuja sääntöjä olisi sovellettava. Luetteloon sisältyvät SEUT-sopimuksen 83 artiklassa luetellut rikokset ja EU:n tasolla yhdenmukaistetut rikokset. Lisäksi soveltamisalaa koskeva artikla sisältää useita järjestäytyneiden rikollisryhmien tyypillisiä rikoksia. Se sisältää myös rikoksia, jotka liittyvät unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen. Omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista varten soveltamisalaan kuuluvat rikokset, joista voidaan määrätä vähintään yhden vuoden enimmäisvankeusrangaistus.

Direktiivin 3 artiklassa määritellään varojen takaisinhankintaprosessissa käytettävät keskeiset termit, joissa säilytetään menetetyksi tuomitsemista koskevaan direktiiviin tällä hetkellä sisältyvät määritelmät ja joihin lisätään uusia määritelmiä muun muassa jäljittämistä koskevan tutkinnan osalta sekä käsitteet ”kohdennetut talouspakotteet” ja ”unionin rajoittavat toimenpiteet”. Termiä ”varat” koskevat viittaukset on ymmärrettävä muulla kuin teknisellä tavalla. Sovellettaessa säännöksiä, jotka koskevat omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista, jäädyttämistä, menetetyksi tuomitsemista ja hallinnointia rikosoikeudellisissa menettelyissä, käytetään termejä ”rikoshyöty”, rikoksentekovälineet” ja ”omaisuus” ja määritellään ne.

Varojen jäljittämistä ja tunnistamista koskevat säännökset (II luvun 4–10 artikla)

Direktiivin II luvun säännökset perustuvat SEUT-sopimuksen 87 artiklan 2 kohtaan. Näin ollen säännökset koskevat omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista rikosasioissa sekä unionin rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanon helpottamista tarvittaessa tällaisten toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

Direktiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava varojen jäljittämistä koskeva tutkinta rajat ylittävän yhteistyön helpottamiseksi erityisesti silloin, kun epäillään, että rikos voi johtaa merkittävään taloudelliseen hyötyyn, ja jotta voidaan ehkäistä, paljastaa ja tutkia unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkominen.

Direktiivin 5 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta perustaa vähintään yksi varallisuuden takaisin hankinnasta vastaava toimisto voimassa olevan varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevan neuvoston päätöksen mukaisesti. Nykyisten sääntöjen lisäksi tässä säännöksessä vahvistetaan varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen erityistehtävät, mukaan lukien tietojenvaihto muiden jäsenvaltioiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kanssa myös unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisen ehkäisemisen, paljastamisen ja tutkimisen yhteydessä. Tässä artiklassa säädetään, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen tehtävänä on jäljittää ja tunnistaa unionin rajoittavien toimenpiteiden kohteen olevien henkilöiden ja yhteisöjen omaisuutta. Tässä yhteydessä varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla olisi myös valtuudet toteuttaa välittömästi toimia kyseessä olevan omaisuuden väliaikaista jäädyttämistä varten.

Direktiivin 6 artiklassa esitetään tiedot, jotka jäsenvaltioiden olisi asetettava suoraan varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen saataville, jotta voidaan varmistaa nopea reagointi muiden jäsenvaltioiden tietopyyntöihin. Tätä näkökohtaa ei säännellä varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevassa neuvoston päätöksessä.

Direktiivin 7 artiklassa säädetään erityisistä suojatoimista, jotka koskevat tiedonsaantia. Tällä säännöksellä pyritään varmistamaan, että kansallisilla viranomaisilla on pääsy tietoihin tiedonsaantitarpeen perusteella tarvittavien turvallisuus- ja luottamuksellisuussääntöjen mukaisesti.

Direktiivin 8 artiklassa vahvistetaan seurantakehys, joka koskee toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tiedonsaantia. Tämän säännöksen tarkoituksena on estää väärinkäytökset tai puutteellinen tiedonsaanti.

Direktiivin 9 artiklassa säädetään varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen välisestä, niin oma-aloitteisesti kuin pyynnöstäkin tapahtuvasta tietojenvaihdosta. Lisäksi siinä annetaan lisätietoja varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevaan neuvoston päätökseen verrattuna muun muassa vahvistamalla tällaisen tietojenvaihdon tarkoituksen, rajat ylittäviin pyyntöihin sisällytettävät vähimmäistiedot, tietojenvaihtokanavan (SIENA-sovellus) ja kieltäytymisperusteet.

Direktiivin 10 artiklassa vahvistetaan tietopyyntöihin vastaamisen aikarajat muuttamatta määräaikoja, jotka on asetettu varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskevassa neuvoston päätöksessä, jossa viitataan neuvoston puitepäättöksen 2006/960/YOS¹⁷ määräaikoihin. Tässä säännöksessä säädetään kahdesta skenaariosta eli tavanomaisista pyynnöistä, joihin olisi vastattava seitsemän päivän kuluessa, ja kiireellisistä pyynnöistä, jotka olisi käsiteltävä kahdeksan tunnin kuluessa.

¹⁷ Neuvoston puitepäättös 2006/960/YOS, tehty 18 päivänä joulukuuta 2006, Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta (EUVL L 386, 29.12.2006, s. 89).

Varojen jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat säännökset (III luvun 11–18 artikla).

Jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat säännökset perustuvat SEUT-sopimuksen 83 artiklaan. Näin ollen III luvun säännöksiä sovelletaan tämän direktiivin 2 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdan soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin, mutta ei unionin rajoittavien toimenpiteiden mukaiseen jäädyttämiseen.

Direktiivin 11 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että laittomat varat voidaan jäädyttää nopeasti ja tarvittaessa välittömästi niiden hävittämisen välttämiseksi. Näihin toimenpiteisiin kuuluu menetetyksi tuomitsemista koskevassa direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden lisäksi varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen mahdollisuus toteuttaa väliaikaisia kiireellisiä jäädyttämistoimenpiteitä, kunnes virallinen jäädyttämispäätös voidaan antaa. Tässä artiklassa säädetään erityisestä suojatoimesta, jolla vahvistetaan, että jäädyttämispäätös pysyy voimassa vain niin kauan kuin on tarpeen ja että omaisuus pitäisi palauttaa välittömästi, jos sitä ei tuomita menetetyksi.

Direktiivin 12 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot mahdollistavat rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn menetetyksi tuomitsemisen lopullisen tuomion perusteella sekä rikoshyödyn arvoa vastaavan omaisuuden menetetyksi tuomitsemisen (”vakimuotoinen menetetyksi tuomitseminen ja rikoshyödyn arvoa vastaavan omaisuuden menetetyksi tuomitseminen” voimassa olevien EU:n sääntöjen mukaisesti).

Direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on mahdollistettava syytetyn tai epäillyn menetetyksi tuomitsemisen välttämiseksi kolmannelle osapuolelle siirtämän omaisuuden menetetyksi tuomitseminen (”kolmansille osapuolille siirrettyjen varojen menetetyksi tuomitseminen” menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin mukaisesti). Tällainen menetetyksi tuomitseminen on perusteltua vain, jos kolmas osapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että omaisuus siirrettiin tätä tarkoitusta varten. Säännöksissä esitetään olosuhteet, jotka ovat merkityksellisiä tämän arvioinnin tekemisen kannalta.

Direktiivin 14 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot mahdollistavat tuomitun henkilön omaisuuden menetetyksi tuomitsemisen, jos jäsenvaltion kansallinen tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että omaisuus on peräisin rikollisesta toiminnasta (”laajennettu menetetyksi tuomitseminen”). Kansallisen tuomioistuimen olisi arvioinnissaan otettava huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, mukaan lukien se, että omaisuuden arvo on epäsuhtainen tuomitun henkilön laillisiin tuloihin nähden. Ero menetetyksi tuomitsemista koskevaan direktiiviin verrattuna on, että tämän mahdollisuuden olisi oltava käytettävissä kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien rikosten osalta.

Direktiivin 15 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on mahdollistettava menetetyksi tuomitseminen, jos kaikki rikosta koskevat todisteet ovat saatavilla, mutta tuomio ei ole mahdollinen tiettyjen rajattujen olosuhteiden vuoksi. Näihin olosuhteisiin kuuluvat epäillyn tai syytetyn sairauden ja pakenemisen (jotka sisältyvät jo menetetyksi tuomitsemista

koskevaan direktiiviin) lisäksi kuolema sekä koskemattomuus tai armahdus taikka se, että kansallisessa lainsäädännössä säädetyt määräajat ovat päättyneet. Rikosten soveltamisala rajoittuu rikoksiin, joista tuomittava enimmäisvankeusaika on vähintään neljä vuotta.

Direktiivin 16 artiklassa otetaan käyttöön uusi mahdollisuus tuomita varoja menetetyksi, kun niitä jäädytetään järjestäytyneeseen rikollisuuteen osallistumista koskevan epäilyn perusteella ja kun menetetyksi tuomitseminen ei ole mahdollista direktiivin muiden säännösten nojalla. Siinä olisi sallittava varojen menetetyksi tuomitseminen vain, jos kansallinen tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että kyseiset varat ovat peräisin rikollisesta toiminnasta. Tämän toteamuksen on perustuttava kaikkien tapaukseen liittyvien olosuhteiden kattavaan arviointiin, myös arvioon siitä, onko omaisuuden arvo epäsuhtainen omistajan laillisiin tuloihin nähden. Rikosten soveltamisala rajoittuu rikoksiin, joista tuomittava enimmäisvankeusaika on vähintään neljä vuotta.

Direktiivin 17 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot varmistavat tuomion jälkeisen varojen jäljittämistä koskevan tutkimuksen, jotta varmistetaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tehokas täytäntöönpano. Lisäksi tässä artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot harkitsevat menetetyksi tuomitun omaisuuden käyttöä yleisen edun mukaisiin tai sosiaalisiin tarkoituksiin. Molemmat säännökset perustuvat asiaa koskeviin säännöksiin menetetyksi tuomitsemista koskevassa direktiivissä.

Direktiivin 18 artiklan tarkoituksena on varmistaa, että menetetyksi tuomitsemista koskevat toimenpiteet, jotka vastaavat asiaa koskevia säännöksiä menetetyksi tuomitsemista koskevassa direktiivissä, eivät vaikuta uhrien oikeuteen saada korvausta.

Varojen hallinnointia koskevat säännökset (IV luvun 19–21 artikla)

Hallinnointia koskevat säännökset perustuvat SEUT-sopimuksen 83 artiklaan. Näin ollen IV luvun säännöksiä sovelletaan tämän direktiivin 2 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdan soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin, mutta ei unionin rajoittavien toimenpiteiden mukaiseen jäädyttämiseen.

Direktiivin 19 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jäädytettyjä tai menetetyksi tuomittuja varoja hallinnoidaan tehokkaasti luovutukseen saakka. Tämä säännös selkiyttää tämän yleisen vaatimuksen soveltamisalaa (joka vastaa menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin asiaa koskevaa säännöstä) edelleen, ja säännöksen tavoitteena on säilyttää omaisuuden arvo ja minimoida hallinnointikustannukset. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden on tehtävä alustava arvio omaisuuden hallinnoinnista aiheutuvista kustannuksista (”takavarikointia edeltävä suunnittelu”).

Direktiivin 20 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on mahdollistettava jäädytettyjen varojen siirto tai myynti ennen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemistä (”myynti ennen päätöksen tekemistä”). Säännöksessä täsmennetään tämän yleisen velvoitteen soveltamisala (kuten menetetyksi tuomitsemista koskevassa direktiivissä on säädetty). Siinä edellytetään, että tietyissä olosuhteissa on toteutettava päätöksen tekemistä edeltävä myynti, jotta omaisuuden arvon aleneminen tai hallinnointikustannusten kasvaminen suhteettomiksi

voidaan välttää. Tähän vaatimukseen sovelletaan useita suojatoimia asianomaisen henkilön oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Näihin suojatoimiin kuuluu yleisten suojatoimien lisäksi oikeus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä edeltävää myyntiä koskevaa päätöstä. Näitä sääntöjä sovelletaan unionin rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanon yhteydessä yksilöityyn omaisuuteen siltä osin kuin sen jäädyttäminen liittyy rikossyytteisiin, kuten unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen. Direktiivin 20 artiklaan sisältyy myös mahdollisuus periä jäädytettyjen varojen hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset tosiasialliselta omistajalta ja edunsaajalta.

Direktiivin 21 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot perustavat vähintään yhden varallisuudenhoitotoimiston, ja vahvistetaan omaisuudenhoitotoimistojen tehtävät täsmällisemmin kuin menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin asiaa koskevissa säännöksissä.

Suojatoimia koskevat säännökset (V luvun 22–24 artikla)

Suojatoimia koskevat säännökset perustuvat SEUT-sopimuksen 82 artiklan 2 kohtaan. Näin ollen V luvun säännöksiä sovelletaan tämän direktiivin 2 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdan soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin.

Tämän jakson mukaiset suojatoimet perustuvat laajalti menetetyksi tuomitsemista koskevan direktiivin voimassa oleviin säännöksiin, ja niissä annetaan lisäselvennyksiä, joilla parannetaan suojatoimien tehokkuutta ja saatetaan suojatoimet uusien tietosuojasääntöjen tasalle.

Direktiivin 22 artiklalla pyritään varmistamaan, että asianomaisille henkilöille ilmoitetaan hyväksytyistä jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevista toimenpiteistä ja niiden hyväksymisen syistä.

Direktiivin 23 artiklassa säädetään yksityiskohtaisemmista vaatimuksista, joilla varmistetaan, että tämän direktiivin säännösten perusteella toteutettuja toimenpiteitä vastaan on käytettävissä tehokkaita oikeussuojakeinoja. Tämä sisältää myös oikeuden avustajaan.

Varojen takaisin Hankintaa koskevaan strategiakehykseen liittyvät säännökset (VI luvun 24–27 artikla)

Useimmat tämän jakson säännökset ovat uusia, ja niiden tarkoituksena on varmistaa, että varojen takaisin Hankintaa ja menetetyksi tuomitsemista koskeva prosessi on kokonaisuudessaan tehokkaampi.

Direktiivin 24 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot hyväksyvät varojen takaisin Hankintaa koskevan kansallisen strategian ja päivittävät sitä viiden vuoden välein. Kansallisen strategian olisi oltava väline, jonka avulla jäsenvaltiot voivat vahvistaa toimenpiteitä varojen takaisin Hankintaprosessiin osallistuvien kansallisten viranomaisten toimien tehostamiseksi, yhteistyön ja koordinaation varmistamiseksi ja helpottamiseksi sekä edistymisen mittaamiseksi. Tätä varten strategiassa olisi määritettävä tavoitteet, resurssit (koulutus

mukaan lukien) koskevat tarpeet sekä asianomaisten kansallisten viranomaisten väliset yhteistyömekanismit.

Direktiivin 25 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että erityisesti varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla ja varallisuudenhoitotoimistoilla on riittävät resurssit tehtäviensä hoitamiseen.

Direktiivin 26 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on perustettava keskitetty rekisteri, joka sisältää asiaankuuluvat tiedot jäädytetyistä, hallinnoiduista ja menetetyksi tuomituista varoista. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla, varallisuudenhoitotoimistoilla ja muilla viranomaisilla, joiden tehtävänä on varojen jäljittäminen ja tunnistaminen tai hallinnointi, pitäisi olla pääsy tähän rekisteriin.

Direktiivin 27 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kerättävä tilastotietoja tämän direktiivin perusteella toteutetuista toimenpiteistä ja toimitettava nämä tiedot komissiolle vuosittain. Luotettavat ja täydelliset tilastotiedot ovat olennaisen tärkeitä, jotta tämän direktiivin nojalla hyväksytyjen toimenpiteiden tehokkuus voidaan arvioida asianmukaisesti. Artiklassa komissiolle annetaan valta antaa tarvittaessa delegoituja säädöksiä kerättävistä tiedoista ja menetelmistä.

Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen ja EU:n elinten, virastojen ja kolmansien maiden välistä yhteistyötä koskevat säännökset (VII luvun 28 ja 29 artikla)

Yhteistyötä koskevat säännökset ovat uusia ja heijastavat tavoitetta luoda kattava oikeudellinen kehys, joka kattaa kaikki varojen takaisin hankintaan liittyvät merkitykselliset näkökohdat.

Direktiivin 28 artiklalla pyritään varmistamaan varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen ja Euroopan syyttäjänviraston, Europolin ja Eurojustin välinen yhteistyösellaisen omaisuuden jäljittämisen ja tunnistamisen helpottamiseksi, joka voidaan tuomita menetetyksi. Artiklassa säädetään myös, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä Europolin ja Eurojustin kanssa unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisen ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

Direktiivin 29 artiklalla pyritään varmistamaan varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen sekä varallisuudenhoitotoimistojen ja niitä kolmansissa maissa vastaavien elinten välinen yhteistyö. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen välinen yhteistyö kattaa tilanteet, joissa se on tarpeen unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi tai tutkimiseksi.

Loppusäännökset (VIII luvun 30–37 artikla)

Tässä jaksossa käsitellään useita oikeudellisia ja teknisiä kysymyksiä. Ensinnäkin siinä siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä tässä artiklassa säädetyn edellytyksin (30 artikla). Toiseksi siinä edellytetään, että jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle nimetyt toimivaltaiset viranomaiset ja asianomaiset yhteyspisteet tämän direktiivin 5 ja 21 artiklan mukaisesti (31 artikla). Lisäksi tähän lukuun sisältyy säännös direktiivin saattamisesta osaksi

kansallista lainsäädäntöä (32 artikla), ja siinä säädetään komission velvollisuudesta antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja sen myöhemmästä arvioinnista (33 artikla). Siinä selvennetään suhdetta muihin oikeudellisiin välineisiin (34 artikla) ja säädetään viiden voimassa olevan säädöksen korvaamisesta (35 artikla); varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja koskeva neuvoston päätös sitoisi edelleen vain Tanskaa sen varmistamiseksi, että Tanskan varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kanssa tehtävään yhteistyöhön sovelletaan edelleen asiaa koskevaa EU:n säännöstöä. Tähän jaksoon sisältyy myös voimaantuloa (36 artikla) ja osoitusta (37 artikla) koskevat säännöt.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**varojen takaisinmaksusta ja menetetyksi tuomitsemisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 82 artiklan 2 kohdan, 83 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 87 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹⁸,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Europolin vuonna 2021 laatimassa vakavaa ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskevassa uhkakuva-arviossa (SOCTA) korostettiin kasvavaa järjestäytyneen rikollisuuden ja rikollisten soluttautumisen muodostamaa uhkaa. Mahdollisuus saada tuloja rikollisesta toiminnasta uhkaa merkittävästi talouden ja yhteiskunnan eheyttä ja heikentää oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia, koska sen kannustimena ovat järjestäytyneen rikollisuuden suuret tulot, jotka ovat vähintään 139 miljardia euroa vuodessa. Näitä rahoja pestään yhä useammin rinnakkaisessa pimeässä rahoitusjärjestelmässä. Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevalla EU:n strategialla vuosiksi 2021–2025 pyritään vastaamaan näihin haasteisiin edistämällä rajat ylittävää yhteistyötä, tukemalla tehokasta rikollisverkostoihin kohdistuvaa tutkintaa, poistamalla rikollisesta toiminnasta saatava hyöty ja varmistamalla lainvalvontaviranomaisten ja oikeuslaitoksen digiosaaminen.
- (2) Rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden, mukaan luettuina korkean riskin rikollisverkostot, tärkein motiivi on taloudellinen hyöty. Järjestäytyneen rikollisuuden aiheuttaman vakavan uhan torjumiseksi toimivaltaisille viranomaisille olisi sen vuoksi annettava keinot, joiden avulla ne voivat tehokkaasti jäljittää ja tunnistaa, jäädäytää, tuomita menetetyksi sekä hallinnoida rikoksentekevälaineita ja rikoshyötyä sekä rikollisesta toiminnasta peräisin olevaa omaisuutta.

¹⁸ EUVL C , , s. .

- (3) Tehokas varojen takaisinhankintajärjestelmä edellyttää rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn sekä omaisuuden, jonka epäillään olevan rikollista alkuperää, nopeaa jäljittämistä ja tunnistamista. Tällaiset rikoksentekovälineet, rikoshyöty ja omaisuus pitäisi jäädyttää niiden katoamisen estämiseksi, minkä jälkeen ne olisi tuomittava menetetyksi rikosoikeudellisen menettelyn päätyttyä. Tehokas varojen takaisinhankintajärjestelmä edellyttää lisäksi jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden tehokasta hallinnointia, jotta sen arvo säilyy valtiolle tai uhreille palauttamista varten.
- (4) Unionin nykyinen oikeudellinen kehys, joka koskee rikoshyödyn, rikoksentekovälineiden ja omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista, jäädyttämistä, menetetyksi tuomitsemista ja hallinnointia sekä varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavia toimistoja, koostuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2014/42/EU¹⁹, neuvoston päätöksestä 2007/845/YOS²⁰ ja neuvoston puitepäätoksestä 2005/212/YOS²¹. Komissio arvioi direktiiviä 2014/42/EU ja neuvoston päätöstä 2007/845/YOS ja totesi, että nykyisen kehysten avulla ei ole täysin saavutettu politiikkatavoitetta, joka koskee järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa hankkimalla takaisin sen saamat voitot.
- (5) Sen vuoksi nykyistä oikeudellista kehystä olisi ajantasaistettava, jotta kaikkialla unionissa voidaan helpottaa tehokasta varojen takaisinhankintaa ja menetetyksi tuomitsemista ja varmistaa se. Direktiivissä olisi säädettävä tätä varten vähimmäissäännöistä, jotka koskevat omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista, jäädyttämistä, menetetyksi tuomitsemista ja hallinnointia rikosoikeudellisissa menettelyissä. Tässä yhteydessä rikosoikeudellinen menettely on autonominen käsite unionin lainsäädännössä, sellaisena kuin Euroopan unionin tuomioistuimien tulkitsi, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön soveltamista. Ilmaisun tulisi kattaa kaiken tyyppiset rikosoikeudellisten menettelyjen seurauksena annetut jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset. Se kattaa myös muun tyyppiset päätökset, jotka on annettu ilman lopullista tuomiota. Rikosoikeudellinen menettely voi kattaa myös poliisin ja muiden lainvalvontaviranomaisen suorittamat rikostutkinnat. Toimivaltaisten viranomaisten valmiuksia riittää rikollisilta rikollisesta toiminnasta saatu hyöty on tarpeen vahvistaa. Tätä varten olisi laadittava säännöt, joilla vahvistetaan varojen jäljittämistä ja tunnistamista sekä jäädyttämistä koskevia valmiuksia, parannetaan jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnointia, vahvistetaan välineitä, joilla tuomitaan menetetyksi rikoksentekovälineet ja rikoshyöty sekä omaisuus, joka on peräisin rikollisjärjestöjen rikollisesta toiminnasta, sekä parannetaan varojen takaisinhankintajärjestelmän yleistä tehokkuutta.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa (EUVL L 127, 29.4.2014, s. 39).

²⁰ Neuvoston päätös 2007/845/YOS, tehty 6 päivänä joulukuuta 2007, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien jäsenvaltioiden toimistojen yhteistyöstä rikoksen tuottaman hyödyn tai muun rikokseen liittyvän omaisuuden jäljittämisessä ja tunnistamisessa (EUVL L 332, 18.12.2007, s. 103).

²¹ Neuvoston puitepäätos 2005/212/YOS, tehty 24 päivänä helmikuuta 2005, rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikoksentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta (EUVL L 68, 15.3.2005, s. 49).

- (6) Lisäksi ennennäkemättömien ja kauaskantoisten unionin rajoittavien toimenpiteiden hyväksyminen Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen johdosta paljasti tarpeen tehostaa toimia sen varmistamiseksi, että alakohtaiset ja yksilölliset unionin rajoittavat toimenpiteet pannaan tehokkaasti täytäntöön kaikkialla unionissa. Vaikka unionin rajoittavat toimenpiteet eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia eivätkä edellytä rikollista toimintaa niiden määräämisen ennakkoedellytyksenä, niissäkin hyödynnetään varojen jäädyttämistä (eli kohdennettuja talouspakotteita) sekä alakohtaisia toimenpiteitä ja siten niiden pitäisi hyötyä omaisuuden tunnistamiseen ja jäljittämiseen liittyvien valmiuksien vahvistamisesta. Tätä varten olisi vahvistettava säännöt, joilla tehostetaan tällaisten rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden ja yhteisöjen omistuksessa tai määräysvallassa olevan omaisuuden tehokasta tunnistamista ja jäljittämistä sekä edistetään varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kansainvälistä yhteistyötä kolmansien maiden vastaavien elinten kanssa. Jäädyttämiseen ja menetetyksi tuomitsemiseen liittyvät toimenpiteet, joista säädetään tässä direktiivissä, erityisesti III ja IV luvussa, rajoittuvat kuitenkin jatkossakin tilanteisiin, joissa omaisuus on peräisin rikollisesta toiminnasta, kuten unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisesta. Tällä direktiivillä ei säännellä varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttämistä unionin rajoittavien toimenpiteiden puitteissa.
- (7) Toimenpiteet, joilla pyritään lisäämään valmiuksia jäljittää ja tunnistaa sellaisiin henkilöihin tai yhteisöihin liittyvää omaisuutta, joihin sovelletaan unionin rajoittavia toimenpiteitä sekä täydentäviä toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että tällaista omaisuutta ei siirretä tai piiloteta unionin rajoittavien toimenpiteiden kiertämiseksi, edistävät unionin rajoittavien toimenpiteiden mahdollisen rikkomisen ehkäisemistä ja paljastamista sekä rajat ylittävän yhteistyön tehostamista mahdollisten rikosten tutkinnassa.
- (8) Sääntöjen olisi helpotettava rajat ylittävää yhteistyötä antamalla toimivaltaisille viranomaisille tarvittavat valtuudet ja resurssit vastata nopeasti ja tehokkaasti muiden jäsenvaltioiden viranomaisten esittämiin pyyntöihin. Säännökset, joissa vahvistetaan säännöt varhaisesta jäljittämisestä ja tunnistamisesta, kiireellisistä jäädyttämistoimista tai tehokkaasta hallinnoinnista, parantavat osaltaan mahdollisuuksia varojen takaisinhankintaan rajojen yli. Erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden maailmanlaajuisen luonteen vuoksi yhteistyötä kolmansien maiden kanssa olisi vahvistettava.
- (9) Koska rikollisjärjestöt, jotka ovat osallisina monentyyppisessä laittomassa toiminnassa eri markkinoilla, harjoittavat monenlaista rikollista toimintaa ja tekevät järjestelmällistä ja voittoihin tähtäävää yhteistyötä, järjestäytyneen rikollisuuden tehokas torjunta edellyttää, että käytettävissä on jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevia toimenpiteitä, jotka kattavat voitot kaikista rikoksista, joissa järjestäytyneet rikollisryhmät toimivat. Näihin rikoksiin kuuluu 83 artiklan 1 kohdassa luetellut rikollisuuden alat, mukaan lukien aseiden, ammusten ja räjähteiden laiton kauppa, sellaisena kuin se on määritelty ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevassa pöytäkirjassa, joka täydentää kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimusta, jonka sopimuspuoli unioni on. 83 artiklan 1 kohdassa lueteltujen rikosten lisäksi tämän direktiivin soveltamisalan olisi katettava kaikki EU:n tasolla yhdenmukaistetut rikokset, mukaan lukien Euroopan unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat petokset ottaen huomioon, että

järjestäytyneet rikollisryhmät ovat entistä aktiivisempia tällä rikollisuuden alalla. Direktiivin soveltamisalaan olisi sisällytettävä myös ympäristörikokset, jotka ovat järjestäytyneiden rikollisryhmien ydinliiketoimintaa ja liittyvät usein rahanpesuun tai koskevat huumausaineiden tuotannon ja kaupan yhteydessä syntyviä jätteitä ja jäämiä. Laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen on järjestäytyneiden rikollisryhmien ydinliiketoimintaa, ja se on tyypillisesti yhteydessä ihmiskauppaan.

- (10) Muilla rikoksilla, jotka on tehty osana rikollisjärjestön toimintaa, on keskeinen rooli tulojen hankkimisessa ja uusien rikosten, kuten rajat ylittävien vakavien rikosten, mahdollistamisessa. Tällaisten rikosten olisi sisällytettävä direktiivin soveltamisalaan siltä osin ne tehdään osana rikollisjärjestön toimintaa. Tuotteiden väärentäminen ja laiton jäljentäminen on kytköksissä rahanpesuun ja asiakirjojen väärentämiseen ja uhkaa sisämarkkinoiden toimintaa ja tasapuolista kilpailua. Myös antiikki- ja taidesineiden ja muiden kulttuuriesineiden laiton kauppa liittyy usein rahanpesuun ja on järjestäytyneille rikollisryhmille tärkeä rahoituslähde. Hallinnollisten asiakirjojen, mukaan lukien pankki- tai henkilöasiakirjojat, väärentäminen ja niiden laiton kauppa on keskeinen väline, joka mahdollistaa rahanpesun, ihmiskaupan tai ihmisten salakuljetuksen, ja niiden olisi siten kuuluttava tämän direktiivin soveltamisalaan. Muita rikoksia, jotka tehdään usein osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa, ovat muun muassa tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely tai vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen sekä ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa. Nämä rikokset ovat järjestäytyneiden rikollisryhmien tulonlähde palkkamurhiin, pelotteluun ja ihmiskauppaan liittyvän toiminnan yhteydessä. Samoin ihmisryöstöä, vapaudenriistoa tai panttivangiksi ottamista sekä ryöstöntapaista kiristystä ja kiristystä käytetään joko tulonlähteenä keräämällä lunnaita tai pelottelutaktiikoina vastustajia vastaan. Järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö on yksi yleisimmistä järjestäytyneiden rikollisjärjestöjen voitontavoittelun muodoista, ja tällaiset rikoksen tehdään yleensä muiden rikosten, erityisesti ampuma-aseiden kaupan, yhteydessä. Vastaavasti varastettujen ajoneuvojen kauppa ei ainoastaan mahdollista tuottoja, vaan se on myös mahdollistava rikos, joka mahdollistaa muiden rikosten tekemiseen tarvittavien välineiden hankkimisen. Lisäksi on tärkeää sisällyttää direktiivin soveltamisalaan verorikokset, jos ne on tehty osana rikollisjärjestöä, koska tämä erityinen rikos on mahdollistava tulonlähde erityisesti rajat ylittävissä toiminnassa. Tyypillisiä veropetoksiin tai veronkiertoon käytettäviä menetelmiä ovat rajat ylittävien yritysrakenteiden tai vastaavien järjestelyjen käyttäminen vilpillisesti veroetuuksien ja -palautusten hankkimiseen, varojen tai voittojen piilottamiseen, laillisten ja laittomien voittojen ja varojen yhdistämiseen tai niiden siirtämiseen ulkomaille muihin yhteisöihin niiden alkuperän tai (tosiasiallisen) omistajan ja edunsaajan peittelemiseksi.
- (11) [Unionin rajoittavien toimenpiteiden tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi on tarpeen laajentaa direktiivin soveltamisala koskemaan unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomista].
- (12) Omaisuus, joka voi joutua jäädyttämisen ja menetetyksi tuomitsemisen kohteeksi, olisi määriteltävä laajasti, jotta sellainen omaisuus voidaan takavarikoida, joka saatettaisiin muuntaa ja siirtää sen alkuperän salaamiseksi, ja jotta määritelmien yhdenmukaistaminen ja selkeys varmistetaan kaikkialla unionissa. Sen olisi katettava oikeudelliset asiakirjat tai välineet, joista ilmenee omistusoikeus tai muu oikeus jäädyttämisen ja menetetyksi tuomitsemisen kohteena olevaan omaisuuteen, esimerkiksi rahoitusvälineet tai asiakirjat, joista velkoja voi esittää saatavia ja joita

yleensä tavataan asianomaisten menettelyjen kohteena olevan henkilön hallusta, sekä trustit. Tämä direktiivi ei vaikuta olemassa oleviin kansallisiin menettelyihin, jotka koskevat oikeudellisia asiakirjoja tai välineitä, joilla todistetaan omistusoikeus tai muu oikeus omaisuuteen, koska näitä menettelyjä soveltavat toimivaltaiset kansalliset viranomaiset tai julkiset elimet kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Määritelmän olisi katettava kaikki omaisuuden muodot, kryptovarot mukaan lukien.

- (13) Rikoshyödyn laajasta määritelmästä olisi säädettävä, jotta sellainen omaisuus voidaan takavarikoida, joka saatettaisiin muuntaa ja siirtää sen alkuperän salaamiseksi, ja jotta määritelmien yhdenmukaistaminen ja selkeys varmistetaan kaikkialla unionissa. Tämän määritelmän olisi katettava rikollisesta toiminnasta saatava suora hyöty ja kaikki välilliset hyödyt, mukaan lukien välittömän rikoshyödyn myöhempi uudelleensijoittaminen tai muuntaminen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1805²² määritelmien mukaisesti. Rikoshyötyyn pitäisi näin ollen sisältyä kaikki omaisuus, myös sellainen, joka on kokonaan tai osittain muunnettu tai vaihdettu muuksi omaisuudeksi tai joka on sekoitettu laillisista lähteistä hankitun omaisuuden kanssa, sekoittuneen rikoshyödyn arvioituun arvoon asti. Rikoshyötyyn pitäisi sisältyä myös tulot tai muut etuudet, jotka johtuvat rikoshyödyistä tai omaisuudesta, joksi rikoshyöty on muunnettu tai vaihdettu tai johon se on sekoitettu.
- (14) Rajat ylittävän yhteistyön helpottamiseksi omaisuuden jäljittäminen ja tunnistaminen rikostutkinnan varhaisessa vaiheessa on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että myöhemmin mahdollisesti menetetyksi tuomittavat rikoksentekevälaineet, rikoshyöty tai omaisuus, mukaan lukien muilla lainkäyttöalueilla sijaitsevaan rikolliseen toimintaan liittyvä omaisuus, tunnistetaan nopeasti. Sen varmistamiseksi, että talousrikostutkinta asetetaan kaikissa jäsenvaltioissa tärkeysjärjestyksessä riittävän korkealle, jotta voidaan puuttua luonteeltaan rajat ylittävään rikokseen, on tarpeen edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset aloittavat varojen jäljittämisen lähtien siitä hetkestä, kun epäillään rikollista toimintaa, josta todennäköisesti saadaan merkittävää taloudellista hyötyä.
- (15) Omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista koskeva tutkinta pitäisi tarvittaessa aloittaa myös unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi tai tutkimiseksi. Tätä varten varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille pitäisi antaa valtuudet jäljittää ja tunnistaa sellaisten henkilöiden tai yhteisöjen omaisuutta, joille on määrätty kohdennettuja talouspakotteita. Kun omaisuus on tunnistettu, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla olisi oltava valtuudet jäädättää omaisuus väliaikaisesti sen varmistamiseksi, että omaisuus ei katoa.
- (16) Koska järjestäytyneiden rikollisryhmien käyttämä rahoitus on luonteeltaan kansainvälistä, jäsenvaltioiden olisi vaihdettava nopeasti tietoja, joiden perusteella voidaan tunnistaa rikoksentekevälaineet ja rikoshyödyt sekä muu rikollisten tai unionin rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden tai yhteisöjen omistuksessa tai määräysvallassa oleva omaisuus. Tätä varten on tarpeen antaa varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville virastoille valtuudet jäljittää ja tunnistaa myöhemmin mahdollisesti menetetyksi tuomittavaa omaisuutta, varmistaa, että niillä on

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1805, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, jäädättämisestä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 1).

käytettävissään tarvittavat tiedot selkein ehdoin, ja vahvistaa säännöt, jotka koskevat tietojen nopeaa keskinäistä vaihtoa joko oma-aloitteisesti tai pyynnöstä. Kiireellisissä tapauksissa, joissa on vaarana omaisuuden hävittäminen, tietoihin olisi vastattava mahdollisimman pian ja viimeistään kahdeksan tunnin kuluessa.

- (17) Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen olisi saatava käyttöönsä tiedot, joiden avulla ne voivat todeta jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteeksi mahdollisesti päätyvän omaisuuden olemassaolon, omistajuuden tai määräysvallan, jotta ne voivat suorittaa tehokkaita varojen jäljittämistä koskevia tutkimuksia ja vastata nopeasti rajat ylittäviin pyyntöihin. Sen vuoksi varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla olisi oltava pääsy asiaa koskeviin tietoihin, kuten verotietoihin, kansallisiin kansalaisuus- ja väestörekistereihin, kaupallisiin tietokantoihin ja sosiaaliturvatietoihin. Tähän olisi sisällyttävä lainvalvontatietoja siltä osin kuin tiedot, kuten rikosrekisterit, ajoneuvojen pysäyttämiset, etsinnät kiinteistöissä ja aiemmat oikeustoimet, kuten jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset tai käteisvarojen takavarikointi, voivat olla arvokkaita asiaankuuluvan omaisuuden tunnistamiseksi. Tiedonsaantiin olisi sovellettava erityisiä suojatoimia, joilla estetään käyttöoikeuksien väärinkäyttö. Nämä suojatoimet eivät saisi rajoittaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680²³ 25 artiklan soveltamista. Suora ja välitön pääsy näihin tietoihin ei estä jäsenvaltioita asettamasta tietoihin pääsyä koskevia, kansallisessa lainsäädännössä vahvistettuja menettelyllisiä suojatoimia, kun samalla otetaan asianmukaisesti huomioon, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen on voitava vastata nopeasti rajat ylittäviin pyyntöihin. Tietokantoihin pääsyä koskevien menettelytakeiden toteuttaminen ei saisi vaikuttaa varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kykyyn vastata muiden jäsenvaltioiden pyyntöihin, erityisesti kiireellisissä pyynnöissä. Tämän direktiivin mukaisiin asiaankuuluviin tietokantoihin ja rekistereihin pääsyn pitäisi täydentää pääsyä tilitietoihin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1153²⁴ mukaisesti ja tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskeviin tietoihin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849²⁵ mukaisesti.
- (18) Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen välillä jaettujen tietojen turvallisuuden varmistamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/794²⁶ mukaisesti Europolin hallinnoiman suojatun

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1153, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, ja neuvoston päätöksen 2000/642/YOS kumoamisesta (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 122).

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2018/843 (EUVL L 141 5.6.2015, s. 73).

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 135, 24.5.2016, s. 53).

tiedonvaihtoverkkosovelluksen (SIENA) käytön olisi oltava pakollista kaikessa varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen välisessä viestinnässä tämän direktiivin mukaisesti. Näin ollen kaikkien varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen olisi voitava päästä suoraan SIENA-sovellukseen, jotta ne voivat hoitaa kaikki tässä direktiivissä määrätty tehtävät.

- (19) Tämän direktiivin mukainen jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen ovat itsenäisiä käsitteitä, joiden ei olisi estettävä jäsenvaltioita panemasta täytäntöön tätä direktiiviä sellaisilla välineillä, joita pidettäisiin kansallisen oikeuden mukaisesti seuraamuksina tai muuntotyypisinä toimenpiteinä.
- (20) Menetetyksi tuomitseminen johtaa omaisuuden lopulliseen menettämiseen. Omaisuuden säilyttäminen voi kuitenkin olla menetetyksi tuomitsemisen edellytys, ja se on usein keskeisen tärkeää menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tehokkaan täytäntöönpanon kannalta. Omaisuus säilytetään jäädyttämällä. Jotta voitaisiin estää omaisuuden hävittäminen ennen jäädyttämispäätöksen antamista, jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot mukaan lukien, olisi annettava jäädyttämispäätöstä koskevan pyynnön perusteella valtuudet toteuttaa välittömästi toimia tällaisen omaisuuden turvaamiseksi.
- (21) Koska jäädyttämispäätöksellä rajoitetaan omistusoikeutta, tällaisia väliaikaisia toimenpiteitä ei tulisi pitää voimassa kauempaa kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että kyseinen omaisuus on saatavilla mahdollista myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten. Tämä saattaa edellyttää kansallisen tuomioistuimen suorittamaa uudelleentarkastelua, jotta voidaan varmistaa, että toimenpiteiden tavoite eli omaisuuden hävittämisen estäminen on edelleen tarkoituksenmukainen.
- (22) Jäädyttämistoimenpiteiden ei pitäisi vaikuttaa siihen, että omaisuutta voidaan pitää todistusaineistona koko menettelyn ajan, edellyttäen että se on viime kädessä saatavilla, jotta menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan panna tehokkaasti täytäntöön. Omaisuus voidaan jäädyttää rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä myös mahdollista myöhemmin tapahtuvaa omaisuuden palauttamista tai rikoksesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamisen varmistamista varten.
- (23) Niiden menetetyksi tuomitsemista koskevien toimenpiteiden lisäksi, joiden avulla viranomaiset voivat viedä rikollisilta rikoshyödyn tai rikoksentekovälineet lopullisen tuomion jälkeen, on tarpeen sallia tällaisen rikoshyödyn tai rikoksentekovälineiden arvoa vastaavan omaisuuden menetetyksi tuomitseminen rikoshyödyn ja rikoksentekovälineiden arvoa vastaavan omaisuuden takavarikoimiseksi aina, kun tällaisen rikoshyödyn ja rikoksentekovälineiden paikantaminen on mahdotonta. Jäsenvaltiot voivat vapaasti määritellä, että arvoa vastaavan omaisuuden menetetyksi tuomitseminen on toissijainen suoraan menetetyksi tuomitsemiseen nähden tai vaihtoehto sille, sen mukaan kuin on asianmukaista kansallisen oikeuden nojalla.
- (24) On yleinen käytäntö, että epäilty tai syytetty siirtää omaisuutensa tai saamansa rikoshyödyn asiasta tietoiselle kolmannelle osapuolelle välttääkseen sen menetetyksi tuomitsemisen. Kolmannen osapuolen toteuttamalla hankinnalla tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, jossa kolmas osapuoli on hankkinut omaisuuden epäillyltä tai syytetyltä suoraan tai välillisesti, esimerkiksi välittäjän avulla, mukaan lukien tapaukset, joissa rikos on tehty kyseisen kolmannen osapuolen puolesta tai tämän

hyväksi, kun syytetyllä ei ole omaisuutta, joka voidaan tuomita menetetyksi. Tämän menetetyksi tuomitsemisen olisi oltava mahdollista tapauksissa, joissa on osoitettu, että kolmas osapuoli on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että siirron tai hankinnan tarkoituksena on menetetyksi tuomitsemisen välttäminen, konkreettisten tosiseikkojen ja olosuhteiden perusteella mukaan lukien se, että siirto on tehty veloitusetta tai huomattavasti markkina-arvoa alemmalla rahamäärällä. Kolmansille osapuolille siirrettyjen varojen menetetyksi tuomitsemista koskevat säännöt olisi ulotettava koskemaan sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä, sanotun kuitenkin rajoittamatta kolmansien osapuolten oikeutta tulla kuulluiksi, mukaan lukien oikeus vaatia kyseisen omaisuuden omistusoikeutta. Vilpittömässä mielessä toimineiden kolmansien osapuolten oikeuksia ei tulisi missään tapauksessa rajoittaa.

- (25) Rikollisorganisaatiot harjoittavat monenlaista rikollista toimintaa. Jotta järjestäytynyttä rikollisuutta voitaisiin torjua tehokkaasti, joissakin tilanteissa saattaa olla asianmukaista tuomita rikoksesta, joka on omiaan tuottamaan taloudellista hyötyä, annetun tuomion yhteydessä menetetyksi paitsi suoraan tiettyyn rikokseen liittyvä omaisuus, rikoshyöty tai rikoksentekovälineet mukaan lukien, myös muu omaisuus, jonka tuomioistuin on määrittänyt olevan peräisin rikollisesta toiminnasta.
- (26) Menetetyksi tuomitsemisen olisi oltava mahdollista myös silloin, kun tuomioistuin vakuuttanut, että kyseiset rikoksentekovälineet, rikoshyöty tai omaisuus ovat peräisin rikollisesta toiminnasta, mutta lopullinen tuomio ei ole mahdollinen epäillyn tai syytetyn sairauden, pakenemisen tai kuoleman vuoksi tai koska epäiltyä tai syytettyä ei voida saattaa vastuuseen kansallisen lainsäädännön mukaisen koskemattomuuden tai armahduksen vuoksi. Saman olisi oltava mahdollista silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä säädetty määräajat ovat päättyneet, jos tällaiset määräajat eivät ole riittävän pitkiä asiaan liittyvien rikosten tehokkaiden tutkinta- ja syytetoimien kannalta. Menetetyksi tuomitseminen olisi sallittava tällaisissa tapauksissa vain, jos kansallinen tuomioistuin on vakuuttanut siitä, että kaikki rikoksen tunnusmerkit täyttyvät. Oikeasuhteisuuden vuoksi omaisuuden menetetyksi tuomitseminen ilman edeltävää tuomiota olisi rajoitettava vakaviin rikoksiin. Tämä ei saisi vaikuttaa vastaajan oikeuteen saada tieto menettelystä ja käyttää asianajajaa.
- (27) Tätä direktiiviä sovellettaessa kyseessä katsottaisiin olevan sairaus, kun epäilty tai syytetty ei pysty pitkään aikaan osallistumaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, minkä tuloksena menettelyä ei voida jatkaa.
- (28) Järjestäytynyt rikollisuus on tyypillisesti luonteeltaan läpinäkymätöntä, minkä vuoksi rikollisesta toiminnasta saatua omaisuutta ei ole aina mahdollista yhdistää tiettyyn rikokseen ja tuomita tällaista omaisuutta menetetyksi. Tällaisissa tilanteissa menetetyksi tuomitsemisen olisi oltava mahdollista tietyin, erityisesti seuraavin edellytyksin: omaisuus jäädytetään rikollisjärjestön tekemiin rikoksiin kohdistuvien epäilyjen perusteella, nämä rikokset ovat omiaan tuottamaan huomattavaa taloudellista hyötyä ja tuomioistuin on vakuuttanut siitä, että jäädytetty omaisuus on peräisin rikollisjärjestön harjoittamasta rikollisesta toiminnasta. Näillä edellytyksillä on tarkoitus varmistaa, että sellaisen omaisuuden menetetyksi tuomitseminen, joka ei liity tiettyyn rikokseen, josta omistaja on tuomittu, rajoitetaan rikollisjärjestöjen harjoittamaan vakavaan rikollisuuteen, joka on omiaan tuottamaan merkittävää hyötyä. Määrittäessään, voiko rikoksista saada merkittävää hyötyä, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon kaikki rikokseen liittyvät merkitykselliset seikat, mukaan lukien se, onko rikollisen toiminnan tarkoituksena ollut tuottaa säännöllisesti huomattavia

voittoja. Kansallisen tuomioistuimen on oltava vakuuttunut siitä, että kyseinen omaisuus on peräisin rikoksista, vaikka tämä ei saisikaan olla ennakkoodellytyksenä tuomioistuimen vakuuttuneisuudelle siitä, että rikos on tehty. Ratkaistessaan, onko kyseinen omaisuus peräisin rikollisesta toiminnasta, kansallisten tuomioistuinten olisi otettava huomioon kaikki asiaan liittyvät merkitykselliset seikat, mukaan lukien se, että omaisuus on huomattavan epäsuhtainen omistajan laillisiin tuloihin nähden. Jäsenvaltioiden olisi tällöin vaadittava omaisuuden omistajaa todistamaan, että kyseinen omaisuus on peräisin laillisesta toiminnasta, ja annettava omistajalle tosiasiallinen mahdollisuus sen todistamiseksi.

- (29) Sen varmistamiseksi, että jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevan tai mahdollisesti kohteeksi päätyvän omaisuuden taloudellinen arvo säilyy, jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön tehokkaita hallinnointitoimenpiteitä. Tällaisiin toimenpiteisiin olisi sisällyttävä sen järjestelmällinen arviointi, miten omaisuuden arvo voidaan parhaiten säilyttää ja optimoida ennen jäädyttämistoimenpiteiden hyväksymistä. Tätä kutsutaan myös takavarikointia edeltäväksi suunnitteluksi.
- (30) Tapauksissa, joissa jäädytetty omaisuus on pilaantuvaa tai menettää nopeasti arvoaan tai sen ylläpitokustannukset ovat suhteettomat sen menetetyksi tuomitsemisen ajankohtana odotettavissa olevaan arvoon nähden tai jos sen hallinnointi on liian vaikeaa tai se on helposti korvattavissa, jäsenvaltioiden olisi sallittava kyseisen omaisuuden myynti. Ennen tällaisen päätöksen tekemistä omaisuuden omistajalla olisi oltava oikeus tulla kuulluksi. Jäsenvaltioiden olisi harkittava mahdollisuutta periä jäädytetyn omaisuuden hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset tosiasialliselta omistajalta ja edunsaajalta esimerkiksi vaihtoehtona päätöksen tekemistä edeltävälle myyntimääräykselle ja lopullisen tuomion tapauksessa. Näitä sääntöjä, mukaan lukien mahdollisuus periä jäädytetyn omaisuuden hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset tosiasialliselta omistajalta ja edunsaajalta, sovelletaan unionin rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanon yhteydessä yksilöityyn omaisuuteen siltä osin kuin sen jäädyttäminen liittyy rikossyytteisiin, kuten unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen.
- (31) Jäsenvaltioiden olisi perustettava jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnoimista varten omaisuudenhoitotoimistoja, joiden tehtävänä on hallinnoida erityisviranomaisena jäädytettyä ja menetetyksi tuomittua omaisuuttatehokkaasti ennen menetetyksi tuomitsemista ja pitää yllä sen arvoa, kunnes menetetyksi tuomitsemisesta on tehty lopullinen päätös. Jäsenvaltioiden sisäisiä hallintorakenteita rajoittamatta varallisuudenhoitotoimistojen olisi joko oltava ainoa viranomainen, joka hallinnoi jäädytettyä tai menetetyksi tuomittua omaisuutta, tai niiden olisi annettava tukea hajautetuille toimijoille kansallisten hallinnointijärjestelyjen mukaisesti ja tuettava asianomaisia viranomaisia takavarikointia edeltävässä suunnittelussa.
- (32) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa, jäljempänä 'Euroopan ihmisoikeussopimus', tunnustettuja periaatteita Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä tulkitulla tavalla. Tämä direktiivi olisi pantava täytäntöön näiden oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.

- (33) Jäädättämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset vaikuttavat merkittävästi epäiltyjen ja syytettyjen henkilöiden ja erityistapauksissa sellaisten kolmansien osapuolten oikeuksiin, joita vastaan ei ole nostettu syytettä. Direktiivissä olisi säädettävä erityisistä suojatoimista ja oikeussuojakeinoista, jotta voidaan taata heidän perusoikeuksiensa suojelu tämän direktiivin täytäntöönpanossa oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja tehokkaisiin suojakeinoihin liittyvien oikeuksien ja syyttömyysolettaman mukaisesti sellaisina kuin ne on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklassa.
- (34) Jäädättämistä, menetetyksi tuomitsemista ja päätöksen tekemistä edeltävää myyntiä koskevista päätöksistä olisi ilmoitettava asianomaiselle osapuolelle viipymättä. Näiden päätösten tiedoksiantamisen tarkoituksena on muun muassa antaa asianosaiselle mahdollisuus riitauttaa ne tuomioistuimessa. Sen vuoksi tällaisissa tiedonannoissa olisi pääsääntöisesti ilmoitettava kyseisen päätöksen syy tai syyt. Asianomaisella osapuolella on oltava tosiasiallinen mahdollisuus riitauttaa jäädättämistä, menetetyksi tuomitsemista ja päätöksen tekemistä edeltävää myyntiä koskevat päätökset. Jos menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä kaikki rikoksen tunnusmerkit täyttyvät, mutta rikostuomio on mahdoton, vastaajalla olisi oltava mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen antamista. Sama mahdollisuus olisi annettava omistajalle, jota päätös myydä omaisuus ennen menetetyksi tuomitsemista koskee.
- (35) Pannessaan täytäntöön tätä direktiiviä jäsenvaltioiden olisi säädettävä menetetyksi tuomitsemista koskevien toimenpiteiden oikeasuhteisuuden varmistamiseksi, että omaisuuden menetetyksi tuomitsemista ei määrätä, jos se olisi epäsuhtainen kyseiseen rikokseen nähden. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi säädettävä mahdollisuudesta, että poikkeustapauksissa menetetyksi tuomitsemisesta ei anneta päätöstä, jos se aiheuttaisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti toteutettuna kohtuuttomia vaikeuksia asianomaiselle henkilölle kyseisen yksittäisen tapauksen olosuhteiden perusteella, joiden olisi oltava ratkaisevia. Tällaiset poikkeustapaukset olisi rajoitettava tapauksiin, joissa asianomainen henkilö joutuisi tilanteeseen, josta hänen olisi erittäin vaikea selviytyä, ja kyseisen yksittäistapauksen olosuhteiden olisi oltava ratkaisevia.
- (36) Tämän direktiivin täytäntöönpano ei saa estää soveltamasta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/64/EU²⁷, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2012/13/EU²⁸, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2012/29/EU²⁹, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2013/48/EU³⁰, Euroopan parlamentin ja

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/64/EU, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 280, 26.10.2010, s. 1).

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/13/EU, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 142, 1.6.2012, s. 1).

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/29/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57).

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/48/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, oikeudesta käyttää avustajaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä sekä oikeudesta saada tieto vapaudenmenetyksestä ilmoitetuksi kolmannelle osapuolelle ja pitää vapaudenmenetyksen aikana yhteyttä kolmansiin henkilöihin ja konsuliviranomaisiin (EUVL L 294, 6.11.2013, s. 1).

neuvoston direktiiviä (EU) 2016/343³¹, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/800³² eikä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/1919³³.

- (37) On erityisen tärkeää varmistaa henkilötietojen suoja unionin lainsäädännön mukaisesti tämän direktiivin mukaisen tietojenkäsittelyn yhteydessä. Tämän vuoksi tämän direktiivin säännöt olisi yhdenmukaistettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680 kanssa. Olisi erityisesti täsmennettävä, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen vaihtamat henkilötiedot on rajoitettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/794 liitteessä II olevan B jakson 2 kohdassa lueteltuihin tietoryhmiin. Tässä direktiivissä tarkoitettuun kansallisten toimivaltaisten viranomaisten, erityisesti varallisuuden takaisinhankinnasta vastaavien toimistojen, toteuttamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/680.
- (38) On erityisen tärkeää varmistaa henkilötietojen suoja unionin lainsäädännön mukaisesti kaikessa tämän direktiivin mukaisessa tietojenvaihdossa. Tämän vuoksi tämän direktiivin nojalla toteutettuihin toimenpiteisiin sovelletaan direktiivissä (EU) 2016/680 vahvistettuja tietosuojasääntöjä siltä osin kuin on kyse henkilötietojen käsittelystä rikosten ehkäisemistä, tutkimista tai paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten. Tarvittaessa ja erityisesti kun otetaan huomioon varallisuudenhoitotoimistojen suorittama henkilötietojen käsittely omaisuuden hallinnointia varten, sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 vahvistettuja tietosuojasääntöjä.
- (39) Tehokas takaisinhankintajärjestelmä edellyttää useiden viranomaisten yhteisiä toimia. Näitä viranomaisia ovat muun muassa lainvalvontaviranomaiset, mukaan lukien tulliviranomaiset, veroviranomaiset ja veronperintäviranomaiset siltä osin kuin ne ovat toimivaltaisia varojen takaisinhankinnassa, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistot, oikeusviranomaiset ja varallisuudenhoitoviranomaiset, mukaan lukien varallisuudenhoitotoimistot. Jotta voidaan varmistaa kaikkien toimivaltaisten viranomaisten koordinoitu toiminta, on tarpeen ottaa käyttöön strategisempi lähestymistapa varojen takaisinhankintaan ja edistää tiiviimpää yhteistyötä asiaan liittyvien viranomaisten välillä sekä saada selkeä yleiskuva varojen takaisinhankinnan tuloksista. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä varojen takaisinhankintaa koskeva kansallinen strategia ja tarkasteltava sitä säännöllisesti uudelleen, jotta voidaan ohjata toimia, jotka liittyvät talousrikostutkintaan sekä asianomaisten rikoksentekovälineiden, rikoshyödyn tai omaisuuden jäädyttämiseen ja menetetyksi tuomitsemiseen, hallinnointiin ja lopulliseen luovutukseen. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi annettava toimivaltaisille viranomaisille tarvittavat resurssit, jotta ne voivat hoitaa

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/343, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 65, 11.3.2016, s. 1).

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/800, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 1).

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1919, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, oikeusavusta rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyille ja syytetyille henkilöille ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä etsityille henkilöille (EUVL L 297, 4.11.2016, s. 1).

tehtävänsä tehokkaasti. Toimivaltaisten viranomaisten olisi katsottava tarkoittavan viranomaisia, joiden tehtäväksi on annettu suorittaa tämän direktiivin mukaiset tehtävät kansallisten järjestelyjen mukaisesti.

- (40) Varojen takaisinmaksua, varojen hallinnointia ja menetetyksi tuomitsemista koskevan kehyksen vaikuttavuuden ja tehokkuuden arvioimiseksi on tarpeen kerätä ja julkaista vertailukelpoisia tilastotietoja omaisuuden jäädyttämisestä, hallinnoinnista ja menetetyksi tuomitsemisesta.
- (41) Jotta voidaan varmistaa, että jäsenvaltioiden lähestymistavat tilastotietojen keruussa ovat yhdenmukaiset, komissiolle olisi siirrettävä valta antaa SEUT-sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä antamalla yksityiskohtaisempia sääntöjä kerättävistä tiedoista ja tilastotietojen keruumenetelmistä.
- (42) On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa³⁴ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voidaan varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (43) Jotta jäädyttämisen ja menetetyksi tuomitsemisen yhteydessä toteutetuista toimista saataisiin kattavampi kuva, jäsenvaltioiden olisi perustettava keskusrekisteri, johon kerätään tiedot jäädytetyistä, hallinnoituista ja menetetyksi tuomituista rikoksentekevälaineista, rikoshyödyistä tai omaisuudesta ja kerättävä tarvittavat tilastotiedot asiaankuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta. Kansallisella tasolla olisi perustettava jäädytetyjä ja menetetyksi tuomittuja rikoksentekevälaineita, rikoshyötyä tai omaisuutta koskevia keskitettyjä rekistereitä tietyn tapauksen hallinnoinnin helpottamiseksi. Keskitettyjen rekisterien perustamisen tarkoituksena on auttaa kaikkia rikoksella saadun omaisuuden takaisinmaksusta vastaavia viranomaisia saamaan helposti saatavilla oleva rekisteri jäädytetystä, menetetyksi tuomitusta tai hallinnoitavana olevasta omaisuudesta omaisuuden jäädyttämisen ajankohdasta siihen asti, kun se palautetaan omistajalle tai luovutetaan. Rekistereihin tallennettuja tietoja olisi säilytettävä vain niin kauan kuin on tarpeen tietyn tapauksen hallinnointia tai tilastotietojen keräämistä varten. Asianhallintaa varten niitä pitäisi säilyttää vain siihen asti, että omaisuudesta on luovuttu lopullisesti menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen jälkeen tai sen jälkeen, kun se on palautettu omistajalle, jos hänet vapautetaan syytteestä. Pääsy keskitettyihin rekistereihin kirjattuihin tietoihin olisi annettava ainoastaan viranomaisille, jotka vastaavat rikoksella saadun omaisuuden takaisinmaksusta, kuten varallisuuden takaisinmaksusta vastaaville toimistoille, varallisuudenhoitotoimistoille, kansallisille tuomioistuimille tai muutoin kansallisten säännösten mukaisesti nimetyille viranomaisille.

³⁴ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (44) Järjestäytyneet rikollisryhmät toimivat yli rajojen ja hankkivat yhä useammin omaisuutta muista jäsenvaltioista kuin niistä, joista käsin ne toimivat, ja kolmansista maista. Kun otetaan huomioon järjestäytyneen rikollisuuden kansainvälinen ulottuvuus, kansainvälinen yhteistyö on olennaisen tärkeää voittojen hankkimiseksi takaisin ja rikollisten toiminnan mahdollistavien rahavarojen tuomitsemiseksi menetetyiksi. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että sekä varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot että varallisuudenhoitotoimistot tekevät tiivistä yhteistyötä kolmansien maiden vastaavien elinten kanssa jäljittääkseen, tunnistaa ja hallinnoidakseen rikoksentekovälineitä ja rikoshyötyä tai omaisuutta, josta saatetaan antaa tai on annettu jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös rikosoikeudellisissa menettelyissä. Lisäksi unionin rajoittavien toimenpiteiden tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot tekevät tarvittaessa yhteistyötä kolmansien maiden vastaavien elinten kanssa unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi. Tältä osin jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot laativat työjärjestelyt niiden kolmansien maiden vastaavien viranomaisten kanssa, joiden kanssa on tehty operatiivinen yhteistyösopimus, joka mahdollistaa operatiivisten henkilötietojen vaihdon Europolin tai Eurojustin kanssa.
- (45) Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen olisi myös tehtävä tiivistä yhteistyötä EU:n elinten ja virastojen, kuten Europolin, Eurojustin ja Euroopan syyttäjänviraston, kanssa niiden toimivaltuuksien mukaisesti siltä osin kuin on tarpeen jäljittää ja tunnistaa omaisuutta Europolin ja Eurojustin tukemissa rajat ylittävissä tutkimuksissa tai Euroopan syyttäjänviraston suorittamissa tutkimuksissa. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen olisi myös tehtävä yhteistyötä Europolin ja Eurojustin kanssa niiden toimivaltuuksien mukaisesti siltä osin kuin on tarpeen jäljittää ja tunnistaa omaisuutta unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.
- (46) Sen varmistamiseksi, että varojen jäljittämisen ja tunnistamisen, jäädyttämisen ja hallinnoinnin osalta on olemassa yhteisymmärrys ja vähimmäisvaatimukset, tässä direktiivissä olisi vahvistettava kyseisiä toimenpiteitä koskevat vähimmäissäännöt sekä niihin liittyvät suojatoimet. Vähimmäissääntöjen hyväksyminen ei estä jäsenvaltioita myöntämästä laajempia valtuuksia varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille tai varallisuudenhoitotoimistoille tai vahvistamasta kansallisessa lainsäädännössä lisäsuojatoimia edellyttäen, että tällaiset kansalliset toimenpiteet ja säännökset eivät vaaranna tämän direktiivin tavoitetta.
- (47) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta eli omaisuuden menetetyksi tuomitsemisen helpottamista rikosasioissa, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (48) Koska direktiivissä säädetään kattavista säännöistä, jotka olisivat päällekkäisiä jo voimassa olevien säädösten kanssa, sen olisi korvattava neuvoston yhteinen toiminta

98/699/YOS³⁵, neuvoston puitepäättös 2001/500/YOS³⁶, puitepäättös 2005/212/YOS, päätös 2007/845/YOS ja direktiivi 2014/42/EU niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo.

- (49) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (50) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan mukaisesti Irlanti on ilmoittanut haluavansa osallistua tämän direktiivin hyväksymiseen ja soveltamiseen.] [tai] [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.]
- (51) Euroopan tietosuojavaluuttuetta on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan mukaisesti ja hän on antanut lausunnon XX päivänä XXkuuta 20XX.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

II LUKU YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan vähimmäissäännöt, jotka koskevat omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista, jäädyttämistä, menetetyksi tuomitsemista ja hallinnointia rikosoikeudellisissa menettelyissä.

³⁵ Yhteinen toiminta 98/699/YOS 3 päivästä joulukuuta 1998, jonka neuvosto on hyväksynyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella, rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittamisestä, jäädyttämisestä, takavarikosta ja menetetyksi tuomitsemisesta (EYVL L 333, 9.12.1998, s. 1).

³⁶ Neuvoston puitepäättös, tehty 26 päivänä kesäkuuta 2001, rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittamisestä, jäädyttämisestä tai takavarikoimisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta (EYVL L 182, 5.7.2001, s. 1).

2. Tässä direktiivissä vahvistetaan myös säännöt, joilla helpotetaan unionin rajoittavien toimenpiteiden tehokasta täytäntöönpanoa ja niihin liittyvän omaisuuden myöhempää takaisin Hankintaa tarvittaessa unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

2 artikla

Soveltoamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan seuraaviin rikoksiin:

a) rikollisjärjestön toimintaan osallistumiseen, sellaisena kuin se on määritelty neuvoston puitepääöksessä 2008/841/YOS³⁷;

b) terrorismi, sellaisena kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/541³⁸;

c) ihmiskauppa, sellaisena kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/36/EU³⁹;

d) lasten seksuaalinen riisto ja lapsipornografia, sellaisina kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/93/EU⁴⁰;

e) huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa, sellaisena kuin se on määritelty neuvoston puitepääöksessä 2004/757/YOS⁴¹;

f) korruptio, sellaisena kuin se on määritelty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla tehdyssä sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskevassa yleissopimuksessa⁴² ja neuvoston puitepääöksessä 2003/568/YOS⁴³;

³⁷ Neuvoston puitepääös 2008/841/YOS, tehty 24 päivänä lokakuuta 2008, järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta (EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42).

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/541, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepääöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta (EUVL L 88, 31.3.2017, s. 6).

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2011, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepääöksen 2002/629/YOS korvaamisesta (EUVL L 101, 15.4.2011, s. 1).

⁴⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/93/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepääöksen 2004/68/YOS korvaamisesta (EUVL L 335, 17.12.2011, s. 1).

⁴¹ Neuvoston puitepääös 2004/757/YOS, tehty 25 päivänä lokakuuta 2004, laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta (EUVL L 335, 11.11.2004, s. 8).

⁴² EUVL C 195, 25.6.1997, s. 1.

⁴³ Neuvoston puitepääös 2003/568/YOS, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2003, lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla (EUVL L 192, 31.7.2003, s. 54).

g) rahanpesu, sellaisena kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/1673⁴⁴;

h) maksuvälineisiin liittyvät väärennökset, sellaisina kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/713⁴⁵;

i) rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen, sellaisena kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/62/EU⁴⁶;

j) kyberrikollisuus, sellaisena kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/40/EU⁴⁷;

k) aseiden, ammusten ja räjähteiden laitton kauppa, sellaisena kuin se on määritelty kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevassa lisäpöytäkirjassa⁴⁸;

l) petokset, mukaan lukien unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat petokset ja muut rikokset, sellaisina kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371⁴⁹;

m) ympäristörikollisuus, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/99/EY⁵⁰ määriteltyjen uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laitton kauppa sekä direktiivissä 2005/35/EY, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/123/EY⁵¹, määritellyt alusten aiheuttamaan pilaantumiseen liittyvät rikokset;

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1673, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 284, 12.11.2018, s. 22).

⁴⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/713, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunnasta ja neuvoston puitepäätöksen 2001/413/YOS korvaamisesta (EUVL L 123, 10.5.2019, s. 18).

⁴⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/62/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, euron ja muiden valuuttojen suojaamisesta rahanväärennykseltä rikosoikeuden keinoin (EUVL L 151, 21.5.2014, s. 1).

⁴⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/40/EU, annettu 12 päivänä elokuuta 2013, tietojärjestelmiin kohdistuvista hyökkäyksistä ja neuvoston puitepäätöksen 2005/222/YOS korvaamisesta (EUVL L 218, 14.8.2013, s. 8).

⁴⁸ EUVL L 89, 25.3.2014, s. 7.

⁴⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/99/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 328, 6.12.2008, s. 28).

⁵¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/123/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja säännösten rikkomisista määrättävistä seuraamuksista annetun direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta (EUVL L 280, 27.10.2009, s. 52).

n) laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen, sellaisena kuin se on määritelty neuvoston puitepääöksessä 2002/946/YOS⁵² ja neuvoston direktiivissä 2002/90/EY⁵³.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan seuraaviin rikoksiin siltä osin kuin rikos on tehty osana rikollisjärjestön toimintaa:

- a) tuotteiden väärentäminen ja laiton jäljentäminen;
- b) kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa;
- c) hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä;
- d) tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely tai vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen;
- e) ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa;
- f) ihmisryöstö, vapaudenriisto tai panttivangiksi ottaminen;
- g) järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö;
- h) ryöstöntapainen kiristys ja kiristys;
- i) varastettujen ajoneuvojen kauppa;
- j) välittömiin ja välillisiin veroihin liittyvät jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä määritellyt verorikokset, joista voi seurata vähintään yhden vuoden pituinen vankeusrangaistus tai muu vapaudenrajoituksen käsittävä seuraamus.

3. [Tätä direktiiviä sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä määriteltyjen unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen].

4. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin muihin unionin säädöksissä tarkoitettuihin rikoksiin, jos säädöksissä nimenomaisesti säädetään, että tätä direktiiviä sovelletaan niissä määriteltyihin rikoksiin.

5. Rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn tai omaisuuden jäljittämistä ja tunnistamista koskevia II luvun säännöksiä sovelletaan kaikkiin kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin rikoksiin, joista voi seurata vähintään yhden vuoden pituinen vankeusrangaistus tai muu vapaudenrajoituksen käsittävä seuraamus.

⁵² Neuvoston puitepääös 2002/946/YOS, tehty 28 päivänä marraskuuta 2002, rikosoikeudellisten puiteiden vahvistamisesta laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen ehkäisemistä varten (EYVL L 328, 5.12.2002, s. 1).

⁵³ Direktiivi 2002/90/EY laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen määrittelystä (EYVL L 328, 5.12.2002, s. 17).

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) 'rikoshyödyllä' rikoksen välittömästi tai välillisesti tuottamaa taloudellista etua, joka muodostuu mistä tahansa omaisuudesta ja johon kuuluvat minkä tahansa rikoksen välittömästi tuottaman hyödyn myöhempi uudelleensijoittaminen tai muuntaminen ja mitkä tahansa taloudellista arvoa omaavat edut;
- 2) 'omaisuudella' kaikkea aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä oikeudellisia asiakirjoja ja välineitä, joilla todistetaan omistusoikeus tai muu oikeus tällaiseen omaisuuteen;
- 3) 'rikosentekovälineillä' omaisuutta, jota on osaksi tai kokonaan käytetty tai aiotaan käyttää rikoksen tekemiseen millä tahansa tavalla;
- 4) 'jäljittämällä ja tunnistamisella' mitä tahansa toimivaltaisten viranomaisten suorittamaa tutkintaa, jossa määritetään rikosentekovälineet, rikoshyöty tai rikollisesta toiminnasta mahdollisesti peräisin oleva omaisuus;
- 5) 'jäädyttämällä' omaisuuden luovuttamisen, tuhoamisen, muuntamisen, hallinnan siirron tai siirtämisen väliaikaista kieltoa tai omaisuuden väliaikaista haltuunottoa tai määräysvaltaan ottamista;
- 6) 'menetetyksi tuomitsemisella' tuomioistuimen määräämää rikokseen liittyvän omaisuuden lopullista menetystä;
- 7) 'SIENA-sovelluksella' Europolin hallinnoimaa suojatun tiedonvaihdon verkkosovellusta, jonka tarkoituksena on helpottaa jäsenvaltioiden ja Europolin välistä tietojenvaihtoa;
- 8) 'rikollisjärjestöllä' neuvoston puitepäättöksen 2008/841/JHA 1 artiklassa määriteltä rikollisjärjestöä;
- 9) 'uhrilla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/29/EU⁵⁴ 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määriteltä uhria ja kansallisessa lainsäädännössä määriteltä oikeushenkilöä, jolle on aiheutunut vahinkoa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien rikosten vuoksi;
- 10) 'tosiasiallisella omistajalla ja edunsaajalla' direktiivin (EU) 2015/849⁵⁵ 3 artiklan 6 alakohdassa määriteltä tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa;

⁵⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/29/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäättöksen 2001/220/YOS korvaamisesta.

⁵⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2018/843 (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73).

11) 'unionin rajoittavilla toimenpiteillä' Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla hyväksyttyjä toimenpiteitä;

12) 'kohdennetuilla talouspakotteilla' tiettyihin henkilöihin tai yhteisöihin kohdistuvia erityisiä unionin rajoittavia toimenpiteitä, jotka on hyväksytty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla.

II LUKU

JÄLJITTÄMINEN JA TUNNISTAMINEN

4 artikla

Varojen jäljittämistä koskevat tutkimukset

1. Rajat ylittävän yhteistyön helpottamiseksi jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä, jotta voidaan nopeasti jäljittää ja tunnistaa rikoksentekovälineet ja rikoshyödyt tai omaisuus, josta saatetaan antaa tai on annettu jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös rikosoikeudellisen menettelyn aikana.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava 1 kohdan mukaiset varojen jäljittämistä koskevat tutkimukset välittömästi aina kun aloitetaan tutkinta rikoksesta, josta todennäköisesti saadaan merkittävää taloudellista hyötyä, tai jos se on tarpeen unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

5 artikla

Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot

1. Kunkin jäsenvaltion on perustettava vähintään yksi varallisuuden takaisin hankinnasta vastaava toimisto helpottamaan rajat ylittävää yhteistyötä varallisuuden jäljittämistä koskevissa tutkimuksissa.

2. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen tehtävät ovat seuraavat:

a) jäljittää ja tunnistaa rikoksentekovälineet, rikoshyöty tai omaisuus aina, kun se on tarpeen muiden sellaisten toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tukemiseksi, jotka vastaavat 4 artiklan mukaisista varojen jäljittämistä koskevista tutkimuksista;

b) jäljittää ja tunnistaa rikoksentekovälineet, rikoshyöty tai omaisuus, josta saatetaan antaa tai on annettu toisen jäsenvaltion antama jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös;

c) tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoja muiden jäsenvaltioiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kanssa rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn tai omaisuuden, josta saatetaan antaa tai on annettu jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, jäljittämiseksi ja tunnistamisessa;

d) vaihtaa muiden jäsenvaltioiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kanssa tietoja, jotka liittyvät unionin rajoittavien toimenpiteiden tehokkaaseen täytäntöönpanoon, jos se on tarpeen rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi tai tutkimiseksi.

3. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille on annettava valtuudet jäljittää ja tunnistaa sellaisten henkilöiden ja yhteisöjen omaisuus, joihin sovelletaan EU:n kohdennettuja talouspakotteita, jos se on tarpeen rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi tai tutkimiseksi. Tätä varten niiden on tehtävä yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen ja muiden asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja vaihdettava asiaankuuluvia tietoja.

4. Jäsenvaltioiden on annettava varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille mahdollisuus toteuttaa 11 artiklan 2 kohdan mukaisia välittömiä toimia, jos se on tarpeen unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi. Jäljempänä olevan 11 artiklan 5 kohtaa sovelletaan soveltuvien osin.

6 artikla

Tiedonsaanti

1. Edellä olevassa 5 artiklassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla on välitön ja suora pääsy seuraaviin tietoihin siinä määrin kuin kyseiset tiedot ovat tarpeen rikoshyödyn, rikoksentekovälineiden ja omaisuuden jäljittämiseksi ja tunnistamiseksi:

a) verotiedot, myös veroviranomaisten hallussa olevat tiedot;

b) kansalliset kiinteistörekisterit tai sähköiset tietojenhakujärjestelmät sekä maarekisterit ja katasterit;

c) luonnollisia henkilöitä koskevat kansalliset väestörekisterit;

d) kansalliset ajoneuvo-, ilma-alus- ja vesikulkuneuvorekisterit;

e) liike-elämän tietokannat, mukaan lukien kauppa- ja yritysrekisterit;

f) kansalliset sosiaaliturvarekisterit;

g) asiaankuuluvat tiedot, jotka ovat rikosten ehkäisemisen, paljastamisen, tutkinnan tai syytteen esittämisen osalta toimivaltaisten viranomaisten hallussa.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei säilytetä tietokannoissa tai rekistereissä, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot voivat saada kyseiset tiedot nopeasti muilla keinoilla.
3. Suora ja välitön pääsy 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin ei rajoita kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyllisten suojatoimien soveltamista.

7 artikla

Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen tiedonsaantia koskevat edellytykset

1. Edellä olevassa 6 artiklassa tarkoitettuja tietoja koskeva tiedonsaanti on sallittua ainoastaan tarvittaessa ja tapauskohtaisesti työntekijöille, jotka on erityisesti nimetty ja valtuutettu saamaan 6 artiklassa tarkoitettuja tietoja.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen henkilöstö noudattaa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisia luottamuksellisuutta ja salassapitovelvollisuutta koskevia sääntöjä. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen henkilöstöllä on tarvittavat erityistaidot ja kyvyt hoitaa tehtävänsä tehokkaasti.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen tutustumista 6 artiklassa tarkoitettuihin tietoihin ja niitä koskevien hakujen tekemistä tuetaan tietoturvan takaavilla teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä.

8 artikla

Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen tietoihin pääsyn ja niitä koskevien hakujen valvonta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viranomaiset, joilla on 6 artiklassa tarkoitettuja tietoja, pitävät lokikirjaa kaikista varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen tämän direktiivin mukaisista tiedonsaanti- ja hakutoimista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin (EU) 2016/680 25 artiklan soveltamista. Lokikirjan on sisällettävä seuraavat:
 - a) tapauksen kansalliset viitetiedot;
 - b) tiedustelun tai haun päivämäärä ja kellonaika;
 - c) tiedustelussa tai haussa käytettyjen tietojen tyyppi;
 - d) tiedustelun tai haun tulosten yksilölliset tunnistetiedot;
 - e) rekisteriä käyttäneen varallisuuden hankinnasta vastaavan toimiston nimi;

f) tiedustelun tai haun suorittaneen henkilön tunnistetiedot.

2. Edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitettua lokikirjaa saa käyttää ainoastaan tietosuojan valvontaan, mukaan lukien tietojenkäsittelyn lainmukaisuuden tarkistaminen, sekä tietoturvan ja tietojen eheyden varmistamiseen. Lokitiedot on suojattava asianmukaisin toimin luvattoman pääsyn estämiseksi, ja ne on poistettava viiden vuoden kuluttua niiden luomisesta. Jos lokitietoja kuitenkin tarvitaan käynnissä olevissa valvontamenettelyissä, ne on poistettava, kun valvontamenettelyissä ei enää tarvita niitä.

9 artikla

Tietojenvaihto

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot antavat toisen jäsenvaltion varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavan toimiston pyynnöstä kaikki tiedot, jotka pyytävä toimisto tarvitsee 5 artiklan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi. Tietoryhmät, jotka voidaan antaa, ovat asetuksen (EU) 2016/794 liitteessä II olevan B jakson 2 kohdassa lueteltuja ryhmiä.

Toimitettavat henkilötiedot on määritettävä tapauskohtaisesti ottaen huomioon se, mikä on tarpeen 5 artiklan mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

2. Tehdessään 1 kohdan mukaista pyyntöä pyynnön esittävän varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavan toimiston on täsmennettävä mahdollisimman tarkasti seuraavat seikat:

a) pyynnön kohde;

b) pyynnön syyt, mukaan lukien pyydettyjen tietojen merkitys omaisuuden jäljittämisen ja tunnistamisen kannalta;

c) menettelyn luonne;

d) pyynnön kohteena olevan rikoksen tyyppi;

e) menettelyn ja pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion välinen yhteys;

f) tiedot kohteena olevasta tai etsitystä omaisuudesta, kuten pankkitileistä, kiinteistöistä, ajoneuvoista, aluksista, ilma-aluksista, yrityksistä ja muista arvokkaista tavaroista;

g) ja/tai tiedot luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä, joiden oletetaan olevan osallisina, kuten nimet, osoitteet, syntymäajat ja -paikat, rekisteröintipäivä, osakkaat, päätoimipaikka;

h) tarvittaessa syyt pyynnön kiireellisyydelle.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että niiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot vaihtavat tietoja muiden jäsenvaltioiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kanssa ilman pyyntöä, jos niillä on tiedossaan rikoksentekovälineitä, rikoshyötyä tai omaisuutta koskevia tietoja, joita ne pitävät tarpeellisina varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen 5 artiklan mukaisten tehtävien suorittamisen kannalta. Tällaisia tietoja toimittaessaan varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen on esitettävä perustelut, joiden nojalla vaihdetut tiedot katsotaan tarpeellisiksi.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti toimittamat tiedot voidaan esittää todisteina jäsenvaltion kansalliselle tuomioistuimelle kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla on suora pääsy SIENA-järjestelmään ja että ne käyttävät SIENA-järjestelmää tämän artiklan mukaiseen tietojenvaihtoon.

6. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot voivat kieltäytyä toimittamasta tietoja pyynnön esittäneelle varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavalle toimistolle, jos tosiseikkojen perusteella on aiheellista olettaa, että tietojen toimittaminen

a) vahingoittaisi pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion olennaisia kansallisia turvallisuusetuja;

b) vaarantaisi meneillään olevan tutkinnan tai rikostiedusteluoperaation tai aiheuttaisi välittömän uhan henkilön hengelle tai fyysiselle koskemattomuudelle.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tietojen antamisesta kieltäytyminen perustellaan. Kieltäytymiset vaikuttavat ainoastaan siihen osaan pyydytyistä tiedoista, johon 6 kohdassa esitetyt syyt liittyvät, eivätkä ne vaikuta velvollisuuteen toimittaa muut tiedot tämän direktiivin mukaisesti.

10 artikla

Tietojen toimittamisen määräajat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot vastaavat 9 artiklan 1 kohdan mukaisiin tietopyyntöihin mahdollisimman pian ja joka tapauksessa seuraavien määräaikojen kuluessa:

a) seitsemän kalenteripäivää, kun kyseessä ovat kaikki muut kuin kiireelliset pyynnöt;

b) kahdeksan tuntia, kun kyseessä ovat kiireelliset pyynnöt, jotka koskevat 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja, tietokantoihin ja rekistereihin tallennettuja tietoja.

2. Jos 1 kohdan b alakohdan nojalla pyydytetyt tiedot eivät ole suoraan saatavilla tai jos 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetusta pyynnöstä aiheutuu kohtuuton rasite, pyynnön vastaanottanut varallisuuden takaisin hankinnasta vastaava toimisto voi lykätä tietojen toimittamista. Tällöin pyynnön vastaanottaneen varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavan toimiston on välittömästi ilmoitettava lykkäyksistä pyynnön esittäneelle varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavalle toimistolle ja toimitettava pyydytetyt tiedot mahdollisimman pian ja joka tapauksessa kolmen päivän kuluessa 1 kohdan mukaisesti vahvistetusta alkuperäisestä määräajasta.

III LUKU

JÄÄDYTTÄMINEN JA MENETETYKSI TUOMITSEMINEN

11 artikla

Jäädyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta omaisuus voidaan jäädyttää, mikä on tarpeen kyseisen omaisuuden 12 artiklan mukaisen mahdollisen menetetyksi tuomitsemisen varmistamiseksi.
2. Jäädyttämistoimenpiteisiin on sisällyttävä välittömiä toimia, jotka toteutetaan, kun se on tarpeen omaisuuden säilyttämiseksi.
3. Jäsenvaltioiden on annettava varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille mahdollisuus toteuttaa 2 kohdan mukaisia välittömiä toimia siihen asti kun 1 kohdan mukainen jäädyttämispäätös on annettu. Tällaisten väliaikaisten kiireellisten jäädyttämistoimenpiteiden voimassaoloaika saa olla enintään seitsemän päivää.
4. Kolmannen osapuolen hallussa olevaan omaisuuteen voidaan soveltaa jäädyttämistoimenpiteitä 1, 2 ja 3 kohdan nojalla, jos se on tarpeen 13 artiklassa tarkoitetun mahdollisen menetetyksi tuomitsemisen varmistamiseksi.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltainen viranomainen antaa 1, 2, 3 ja 4 kohdan mukaiset jäädyttämispäätökset ja että ne on perusteltu asianmukaisesti.
6. Edellä olevan 1 kohdan mukainen jäädyttämispäätös pidetään voimassa vain niin kauan kuin on tarpeen kyseisen omaisuuden säilyttämiseksi mahdollista myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten. Jäädytetty omaisuus, jota ei myöhemmin tuomita menetetyksi, on palautettava viipymättä omaisuuden omistajalle. Edellytykset tai menettelymääräykset, joiden nojalla kyseinen omaisuus palautetaan, määritetään kansallisessa lainsäädännössä.
7. Jos jäädytettävä omaisuus koostuu yksiköistä, jotka olisi säilytettävä toiminnan jatkuvuuden vuoksi, kuten yrityksistä, jäädyttämispäätökseen on sisällyttävä toimenpiteitä,

joilla estetään niiden omistajilta tai niitä hallinnoivilta henkilöiltä pääsy tähän omaisuuteen ja sallitaan samalla toiminnan jatkaminen.

12 artikla

Menetetyksi tuomitseminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta rikoksentekovälineet ja rikoshyöty voidaan tuomita menetetyksi joko kokonaan tai osittain lopullisen tuomion perusteella, joka voidaan antaa myös menettelyssä, jossa asia tutkitaan ja ratkaistaan vastaajan poissaolosta huolimatta.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn arvoa vastaava omaisuus voidaan tuomita menetetyksi lopullisen tuomion perusteella, joka voidaan antaa myös menettelyssä, jossa asia tutkitaan ja ratkaistaan vastaajan poissaolosta huolimatta.

13 artikla

Kolmansille osapuolille siirrettyjen varojen menetetyksi tuomitseminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta epäillyn tai syytetyn suoraan tai välillisesti kolmannelle osapuolelle siirtämä tai kolmannen osapuolen suoraan tai välillisesti epäillyltä tai syytetyltä hankkima rikoshyöty tai muu omaisuus, jonka arvo vastaa rikoshyödyn arvoa, voidaan tuomita menetetyksi.

Tämän rikoshyödyn tai muun omaisuuden menetetyksi tuomitsemisen on oltava mahdollista, jos on osoitettu, että kyseiset kolmannet osapuolet ovat tienneet tai heidän olisi pitänyt tietää konkreettisten tosiseikkojen ja olosuhteiden perusteella, että siirron tai hankinnan tarkoituksena oli menetetyksi tuomitsemisen välttäminen, myös sen perusteella, että siirto tai hankinta tehtiin veloituksetta tai huomattavasti markkina-arvoa pienemmästä hinnasta.

2. Edellä oleva 1 kohta ei vaikuta vilpittömässä mielessä toimineiden kolmansien osapuolten oikeuksiin.

14 artikla

Laajennettu menetetyksi tuomitseminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta rikoksesta tuomitulle kuuluva omaisuus voidaan tuomita joko kokonaan tai osittain menetetyksi, jos tästä rikoksesta voi olla taloudellista hyötyä suoraan tai välillisesti ja jos kansallinen tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että kyseinen omaisuus on peräisin rikollisesta toiminnasta.

2. Määritettäessä, onko kyseessä oleva omaisuus peräisin rikollisesta toiminnasta, on otettava huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, mukaan lukien erityiset tosiseikat ja saatavilla olevat todisteet, kuten se, että omaisuuden arvo on epäsuhtainen tuomitun henkilön laillisiin tuloihin nähden.

15 artikla

Tuomioon perustumaton menetetyksi tuomitseminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta 2 kohdassa säädettyin edellytyksin voidaan tuomita menetetyksi rikoksentekovälineet ja rikoshyöty tai omaisuus, jota tarkoitetaan 12 artiklassa tai joka on siirretty 13 artiklassa tarkoitetuille kolmansille osapuolille tapauksissa, joissa on aloitettu rikosoikeudellinen menettely, mutta menettelyä ei ole voitu jatkaa seuraavien seikkojen vuoksi:

- a) epäillyn tai syytetyn sairaus;
- b) epäillyn tai syytetyn pakeneminen;
- c) epäillyn tai syytetyn kuolema;
- d) epäillyn tai syytetyn kansallisen lainsäädännön mukainen syytesuoja;
- e) epäillylle tai syytetylle kansallisen lainsäädännön mukaisesti myönnetty armahdus;
- f) kansallisessa lainsäädännössä säädetyt määräajat ovat päättyneet, jos tällaiset määräajat eivät ole riittävän pitkiä asiaan liittyvien rikosten tehokkaiden tutkinta- ja syytetoimien kannalta.

2. Menetetyksi tuomitseminen ilman edeltävää tuomiota on rajoitettava rikoksiin, joista voi olla suoraa tai välillistä huomattavaa taloudellista hyötyä, ja ainoastaan, jos kansallinen tuomioistuim on vakuuttunut siitä, että kaikki rikoksen tunnusmerkit täyttyvät.

3. Ennen kuin tuomioistuin antaa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianomaisen henkilön puolustautumisoikeutta kunnioitetaan muun muassa myöntämällä oikeus tutustua asiakirja-aineistoon ja oikeus tulla kuulluksi oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa 'rikoksen' käsite kattaa 2 artiklassa luetellut rikokset, joista voi seurata enimmillään vähintään neljän vuoden vankeusrangaistus.

16 artikla

Rikolliseen toimintaan liittyvän selittämättömän varallisuuden menetetyksi tuomitseminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta omaisuus voidaan tuomita menetetyksi, jos menetetyksi tuomitseminen ei ole mahdollista 12–15 artiklan nojalla ja seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) omaisuus jäädytetään rikollisjärjestön puitteissa tehtyjä rikoksia koskevan tutkinnan yhteydessä;
- b) a alakohdassa tarkoitettu rikos on omiaan tuottamaan suoraa tai välillistä huomattavaa taloudellista hyötyä;
- c) kansallinen tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että jäädytetty omaisuus on peräisin rikollisjärjestön puitteissa tehdyistä rikoksista.

2. Määritettäessä, onko jäädytetty omaisuus peräisin rikoksista, on otettava huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, mukaan lukien erityiset tosiseikat ja saatavilla olevat todisteet, kuten se, että omaisuuden arvo on huomattavan epäsuhtainen omaisuuden omistajan laillisiin tuloihin nähden.

3. Tätä artiklaa sovellettaessa 'rikoksen' käsite kattaa 2 artiklassa tarkoitettut rikokset, joista voi enimmillään seurata vähintään neljän vuoden vankeusrangaistus.

4. Ennen kuin tuomioistuin antaa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianomaisen henkilön puolustautumisoikeutta kunnioitetaan muun muassa myöntämällä oikeus tutustua asiakirja-aineistoon ja oikeus tulla kuulluksi oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista.

17 artikla

Tehokas menetetyksi tuomitseminen ja täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta jäädytettävä ja menetetyksi tuomittava omaisuus voidaan jäljittää ja tunnistaa myös lopullisen rikostuomion tai 15 ja 16 artiklan mukaisten menettelyjen jälkeen.

2. Jäsenvaltioiden on harkittava toimenpiteitä, jotka mahdollistaisivat menetetyksi tuomitun omaisuuden käyttämisen yleisen edun mukaisiin tai sosiaalisiin tarkoituksiin.

18 artikla

Uhreille maksettavat korvaukset

Jos uhreilla on rikoksen johdosta vaateita sellaista henkilöä kohtaan, johon kohdistuu tämän direktiivin mukainen menetetyksi tuomitsemista koskeva toimenpide, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että menetetyksi tuomitsemista koskeva toimenpide ei vaikuta uhrien oikeuksiin saada korvausta vaateistaan.

IV LUKU

HALLINNOINTI

19 artikla

Varojen hallinnointi ja takavarikointia edeltävä suunnittelu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden tehokas hallinnointi sen luovutukseen saakka.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun jäädyttämispäätöksen antamista toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnoinnista, arvioivat jäädytettävän omaisuuden hallinnoinnista mahdollisesti aiheutuvat kustannukset kyseisen omaisuuden arvon säilyttämiseksi ja optimoimiseksi sen luovuttamiseen saakka.

20 artikla

Myynti ennen päätöksen tekemistä

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäädytetty omaisuus voidaan siirtää tai myydä ennen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemistä yhdessä tai useammassa seuraavista olosuhteista:
 - a) jäädytettävä omaisuus on pilaantuvaa tai menettää arvoaan nopeasti;
 - b) omaisuuden varastointi- tai ylläpitokustannukset ovat suhteettomat sen arvoon nähden;
 - c) omaisuuden hallinnointi on liian vaikeaa tai sen hoito edellyttää erityisolosuhteita ja vaikeasti saatavilla olevaa asiantuntemusta.
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että omaisuuden omistajan edut otetaan huomioon päätöksen tekemistä edeltävää myyntipäätöstä annettaessa, mukaan lukien se, onko myytävä omaisuus helposti korvattavissa. Pakenemistapauksia lukuun ottamatta jäsenvaltioiden on varmistettava, että päätöksen tekemistä edeltävän myynnin kohteena mahdollisesti olevan omaisuuden omistajalle ilmoitetaan asiasta ja että häntä kuullaan ennen myyntiä. Omistajalle on annettava mahdollisuus pyytää omaisuuden myyntiä.
3. Päätöksen tekemistä edeltävistä myynneistä saatavat tulot olisi turvattava, kunnes tuomioistuimen päätös menetetyksi tuomitsemisesta on tehty. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, joilla suojellaan myydyin omaisuuden kolmansina osapuolina toimivia ostajia vastatoimenpiteiltä sen varmistamiseksi, että myytyä omaisuutta ei palauteta 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista tuomituille henkilöille.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että jäädytetyn omaisuuden hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset veloitetaan tosiasialliselta omistajalta ja edunsaajalta.

21 artikla

Varallisuudenhoitotoimistot

1. Kunkin jäsenvaltion on perustettava tai nimettävä vähintään yksi varallisuudenhoitotoimisto jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnointia varten.

2. Varallisuudenhoitotoimistoilla on seuraavat tehtävät:

a) varmistaa jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden tehokas hallinnointi joko hallinnoimalla jäädytettyä ja menetetyksi tuomittua omaisuutta suoraan tai tarjoamalla tukea ja asiantuntemusta muille jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnoinnista vastaaville toimivaltaisille viranomaisille;

b) antaa jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnoinnista vastaaville toimivaltaisille viranomaisille tukea takavarikointia edeltävässä suunnittelussa;

c) tehdä yhteistyötä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka vastaavat omaisuuden jäljittämisestä ja tunnistamisesta, jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta, tämän direktiivin mukaisesti;

d) tehdä yhteistyötä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka vastaavat jäädytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnoinnista, rajat ylittävissä tapauksissa.

V LUKU SUOJATOIMET

22 artikla

Velvoite ilmoittaa asianomaisille henkilöille

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 11 artiklan mukaiset jäädyttämispäätökset, 12–16 artiklan mukaiset menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset ja 20 artiklan mukaiset omaisuuden myyntiä koskevat päätökset ilmoitetaan asianomaiselle henkilölle ja että toimenpiteen syyt esitetään.

23 artikla

Oikeussuojakeinot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että henkilöillä, joita tässä direktiivissä säädetty toimenpiteet koskevat, on oikeus puolustukseen, tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin oikeuksiensa suojaamiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä niiden henkilöiden, joiden omaisuutta päätös koskee, mahdollisuudesta hakea 11 artiklan mukaiseen jäädyttämispäätökseen muutosta tuomioistuimessa kansallisessa oikeudessa säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Jos jäädyttämispäätöksen on tehnyt muu toimivaltainen viranomainen kuin oikeusviranomainen, kansallisessa lainsäädännössä on säädettävä, että tällainen päätös on ensin toimitettava oikeusviranomaisen vahvistettavaksi tai uudelleentarkasteltavaksi, ennen kuin siihen voidaan hakea muutosta tuomioistuimessa.

3. Jos epäilty tai syytetty on paennut, jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hänellä on tosiasiallinen mahdollisuus käyttää oikeuttaan hakea muutosta menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen, ja edellytettävä, että asianomainen henkilö kutsutaan menetetyksi tuomitsemista koskevaan menettelyyn tai että toteutetaan kohtuullisia toimenpiteitä, jotta tällainen menettely saatetaan henkilön tietoon.

4. Jäsenvaltioiden on säädettävä niiden henkilöiden, joiden omaisuutta päätös koskee, tosiasiallisesta mahdollisuudesta riitauttaa menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja tapauksen merkitykselliset olosuhteet tuomioistuimessa kansallisessa oikeudessa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Kun on kyse 13 artiklan mukaisista menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä, tällaisiin olosuhteisiin on sisällyttävä tosiseikkoja ja olosuhteita, joiden perusteella on todettu, että kolmas osapuoli on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että siirron tai hankinnan tarkoituksena oli välttää menetetyksi tuomitseminen.

Kun on kyse 14 ja 16 artiklan mukaisista menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä, tällaisiin olosuhteisiin on sisällyttävä täsmällisiä tosiseikkoja ja saatavilla olevia todisteita, joiden perusteella kyseinen omaisuus katsotaan rikollisesta toiminnasta peräisin olevaksi omaisuudeksi.

Kun on kyse 15 artiklan mukaisista menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä, tällaisiin olosuhteisiin on sisällyttävä tosiseikkoja ja todisteita, joiden perusteella kansallinen tuomioistuin on todennut, että kaikki rikoksen tunnusmerkit täyttyvät.

5. Jäsenvaltioiden on tätä direktiiviä täytäntöön pannessaan säädettävä, että menetetyksi tuomitsemista ei määrätä, jos se olisi suhteeton tehtyyn rikokseen tai siihen syytteeseen nähden, joka koskee menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevaa henkilöä. Jäsenvaltioiden on tätä direktiiviä täytäntöön pannessaan säädettävä, että poikkeustapauksissa menetetyksi tuomitsemisesta ei pitäisi antaa päätöstä, jos se aiheuttaisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti kohtuuttomia vaikeuksia asianomaiselle henkilölle.

6. Jäsenvaltioiden on säädettävä niiden henkilöiden, joiden omaisuutta päätös koskee, tosiasiallisesta mahdollisuudesta riitauttaa 20 artiklan mukainen päätös myydä kyseinen

omaisuus. Jäsenvaltioiden on säädettävä mahdollisuudesta siihen, että muutoksenhaulla on lykkäävä vaikutus.

7. Kolmansilla osapuolilla on oikeus vaatia omistusoikeutta tai muita omaisuuteen liittyviä oikeuksia myös 13 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

8. Henkilöillä, joiden omaisuuteen tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet vaikuttavat, on oltava oikeus käyttää avustajaa koko jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevan menettelyn ajan. Tästä oikeudesta on ilmoitettava henkilöille, joita asia koskee.

VI LUKU

VAROJEN TAKAISINHANKINTAA KOSKEVA STRATEGIAKEHYS

24 artikla

Varojen takaisinhankintaa koskeva kansallinen strategia

1. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä viimeistään [*vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta*] varojen takaisinhankintaa koskeva kansallinen strategia ja saatettava se ajan tasalle säännöllisin, enintään viiden vuoden välein.

2. Strategian on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:

a) strategiset tavoitteet, painopisteet ja toimenpiteet, joiden tarkoituksena on tehostaa kaikkien omaisuuden takaisinhankintaan osallistuvien toimivaltaisten kansallisten viranomaisten toimia tämän direktiivin mukaisesti;

b) ohjauskehys strategisten tavoitteiden ja painopisteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien kaikkien toimivaltaisten viranomaisten tehtävien ja vastuiden sekä yhteistyömekanismien kuvaus;

c) asianmukaiset koordinointi- ja yhteistyömekanismit strategisella ja operatiivisella tasolla kaikkien toimivaltaisten viranomaisten kesken;

d) toimivaltaisten viranomaisten käyttöön asetetut resurssit, koulutus mukaan luettuna;

e) menettelyt saavutettujen tulosten säännöllistä seurantaa ja arviointia varten.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava strategiansa ja strategioiden päivitykset komissiolle kolmen kuukauden kuluessa niiden hyväksymisestä.

25 artikla

Resurssit

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisia tehtäviä hoitavilla varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla ja varallisuudenhoitotoimistoilla on asianmukaiset pätevyysvaatimukset täyttävä henkilöstö sekä asianmukaiset taloudelliset, tekniset ja teknologiset resurssit, joita ne tarvitsevat tämän direktiivin täytäntöönpanoon liittyvien tehtäviensä tehokasta hoitamista varten.

26 artikla

Jäädetytettyä ja menetetyksi tuomitua omaisuutta koskevien keskitettyjen rekisterien perustaminen

1. Jäädetytetyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden hallinnoimiseksi jäsenvaltioiden on perustettava keskitettyjä rekistereitä, jotka sisältävät tietoja rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn tai omaisuuden, josta saatetaan antaa tai on annettu jäädetyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, jäädetyttämisestä, menetetyksi tuomitsemisesta ja hallinnoinnista.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla, varallisuudenhoitotoimistoilla ja muilla 4, 19 ja 20 artiklan mukaisia tehtäviä suorittavilla toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet syöttää 3 kohdassa tarkoitettut tiedot, päästä niihin ja tehdä niitä koskevia hakuja suoraan ja välittömästi.

3. Seuraavat tiedot on syötettävä 1 kohdassa tarkoitettuihin keskitettyihin rekistereihin, ja niiden on oltava saatavilla ja haettavissa näiden rekisterien kautta:

a) omaisuus, josta on tehty jäädetyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, mukaan lukien tiedot, joiden avulla omaisuus voidaan tunnistaa;

b) omaisuuden arvioitu tai todellinen arvo jäädetyttämisen, menetetyksi tuomitsemisen ja luovuttamisen ajankohtana;

c) omaisuuden omistaja, mukaan lukien tosiasiallinen omistaja ja edunsaaja, jos nämä tiedot ovat saatavilla;

d) omaisuutta koskevan menettelyn kansalliset viitetiedot;

e) tiedot rekisteriin syöttävän viranomaisen nimi;

f) tiedot rekisteriin syöttäneen virkamiehen yksilöllinen käyttäjätunnus.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa säilyttää vain niin kauan kuin se on tarpeen jäädetytetyn, menetetyksi tuomitun tai hallinnoitavana olevan omaisuuden kirjaamiseksi ja sitä koskevan yleiskuvan ylläpitämiseksi, eikä niitä saa missään tapauksessa säilyttää pidempään kuin omaisuuden luovutukseen asti, tai 27 artiklassa tarkoitettujen vuositilastojen laatimiseksi.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytössä on asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet jäädetytyn ja menetetyksi tuomitun omaisuuden keskitetyissä rekistereissä olevien tietojen turvallisuuden varmistamiseksi.

27 artikla

Tilastot

1. Jäsenvaltioiden on kerättävä ja ylläpidettävä kattavia tilastoja keskustasolla tämän direktiivin nojalla toteutetuista toimenpiteistä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut tilastot kerätään kalenterivuoden perusteella ja toimitetaan komissiolle vuosittain viimeistään seuraavan vuoden [1 päivänä syyskuuta].

3. Komissio voi antaa 30 artiklan mukaisesti delegeoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan yksityiskohtaisemmat säännöt kerättävistä tiedoista ja menetelmistä 1 kohdassa tarkoitettujen tilastojen keräämiseksi sekä järjestelyistä niiden toimittamiseksi komissiolle.

VII LUKU

YHTEISTYÖ

28 artikla

Yhteistyö EU:n elinten ja virastojen kanssa

1. Jäsenvaltioiden varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen on tehtävä tiivistä yhteistyötä Euroopan syyttäjänviraston kanssa rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn tai sellaisen omaisuuden tunnistamisen helpottamiseksi, josta saatetaan antaa tai on annettu jäädettämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös sellaisia rikoksia koskevissa rikosoikeudellisissa menettelyissä, joiden osalta Euroopan syyttäjänvirasto käyttää toimivaltaansa.

2. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen on tehtävä yhteistyötä Europolin ja Eurojustin kanssa niiden toimivaltaan kuuluvien alojen mukaisesti rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn tai sellaisen omaisuuden tunnistamisen helpottamiseksi, josta toimivaltainen viranomais voi antaa tai on antanut jäädettämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen rikosoikeudellisen menettelyn aikana, ja jos se on tarpeen unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

29 artikla

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot tekevät mahdollisimman laajaa yhteistyötä kolmansien maiden vastaavien viranomaisten kanssa ja sovellettavan tietosuojalainsäädännön puitteissa 5 artiklan mukaisten tehtävien suorittamiseksi ja jos se on tarpeen unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomiseen liittyvien rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että varallisuudenhoitotoimistot tekevät mahdollisimman laajaa yhteistyötä kolmansien maiden vastaavien elinten kanssa 21 artiklan mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

VIII LUKU LOPPUSÄÄNNÖKSET

30 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetty edellytykset.

2. Siirretään komissiolle [tämän direktiivin voimaantulopäivä] alkaen määräämättömäksi ajaksi 27 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 27 artiklassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan kyseisessä päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevan 27 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole [kahden kuukauden] kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan [kahdella kuukaudella].

31 artikla

Nimetyt toimivaltaiset viranomaiset ja yhteyspisteet

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle yksi tai useampi viranomainen, joka on nimetty suorittamaan 5 ja 21 artiklan mukaiset tehtävät.
2. Jos jäsenvaltiolla on enemmän kuin kaksi viranomaista, jotka vastaavat 5 ja 21 artiklan mukaisista tehtävistä, sen on nimettävä enintään kaksi yhteyspistettä helpottamaan yhteistyötä rajat ylittävissä tapauksissa.
3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset sekä 2 kohdassa tarkoitetut yhteyspisteet viimeistään [... *kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta*].
4. Komission on perustettava viimeistään [...*kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta*] sähköinen rekisteri, jossa luetellaan kaikki toimivaltaiset viranomaiset ja kunkin toimivaltaisen viranomaisen nimetty yhteyspiste. Komission on julkaistava verkkosivustollaan luettelo 1 kohdassa tarkoitetuista viranomaisista ja saatettava se säännöllisesti ajan tasalle.

32 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [*voimaantulopäivä + 1 vuosi*]. Niiden on viipymättä toimitettava kyseiset säädökset kirjallisina komissiolle.
2. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

33 artikla

Raportointi

1. Komission on toimitettava viimeistään [voimaantulopäivä + 3 vuotta] Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus, jossa arvioidaan tämän direktiivin täytäntöönpanoa.

2. Komission on toimitettava [voimaantulopäivä + 5 vuotta] Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus, jossa arvioidaan tätä direktiiviä. Komission on otettava huomioon jäsenvaltioiden toimittamat tiedot ja kaikki muut merkitykselliset tiedot, jotka liittyvät tämän direktiivin saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoon. Tämän arvioinnin perusteella komissio päättää asianmukaisista jatkotoimista, mukaan lukien tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksesta.

34 artikla

Suhde muihin säädöksiin

1. Tällä direktiivillä ei rajoiteta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1153⁵⁶ soveltamista.

35 artikla

Yhteisen toiminnan 98/69/YOS, puitepäättösten 2001/500/YOS ja 2005/212/YOS, päätöksen 2007/845/YOS ja direktiivin 2014/42/EU korvaaminen

1. Korvataan yhteinen toiminta 98/69/YOS, puitepäättökset 2001/500/YOS ja 2005/212/YOS, päätös 2007/845/YOS ja direktiivi 2014/42/EU niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo, tämän kuitenkaan vaikuttamatta näiden jäsenvaltioiden velvollisuuksiin noudattaa määräaika, jonka kuluessa niiden on saatettava nämä säädökset osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2. Niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo, viittauksia 1 kohdassa tarkoitettuihin säädöksiin pidetään viittauksina tähän direktiiviin.

36 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

⁵⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1153, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, ja neuvoston päätöksen 2000/642/YOS kumoamisesta (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 122).

37 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja